

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av avfallslagen och lag om ändring av 4 § lagen om flyttning av fordon och nedskrotning av skrotfordon

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det i avfallslagen tas in bestämmelser om producentansvar för återanvändning av vissa produkter samt återanvändning, återvinning och annan avfallshantering av kasserade produkter och delar av dem. Producentansvaret gäller returpapper, bildäck samt förpackningar och förpackningsavfall, som för närvarande regleras genom beslut som statsrådet utfärdat med stöd av avfallslagen. Producentansvaret gäller enligt förslaget också skrotfordon samt senare avfall från elektriska och elektroniska produkter. Genom en ändring av avfallslagen möjliggörs genomförandet av EG:s direktiv om dessa produktgrupper.

Det föreslås ytterligare att de viktigaste bestämmelserna om grunderna för de skyldigheter och rättigheter som gäller producenterna av dessa produktgrupper, dvs. tillverkarna och importörerna, och i fråga om förpackningar förpackare och importörer av förpackade produkter samt de skyldigheter och rättigheter som gäller andra aktörer och de sista användarna av produkterna tas in i avfallslagen.

Producenten, dvs. i regel tillverkaren och importören, svarar för att det anordnas återanvändning av produkterna samt återanvändning, återvinning och annan avfallshantering av kasserade produkter och delar av dem

samt svarar för de kostnader som detta orsakar. Producenterna kan i samarbete med en producentsammanslutning sörja för dessa skyldigheter.

I propositionen föreslås också ändringar i vissa bestämmelser om avfallshantering i avfallslagen. Ett krav på servicenivå bestäms för kommunal avfallshantering. Ägaren eller innehavaren av en fastighet skall inte längre kunna få befrielse från skyldigheten att ansluta sig till ordnad avfallstransport. Servicenivån på den ordnade avfallstransporten och fastighetsägarens avfallshantering på eget initiativ bör beaktas i den kommunala avfallsavgiften.

Det föreslås att lagen om flyttning av fordon och nedskrotning av skrotfordon ändras så att kommunen inte är skyldig att sörja för kostnaderna för avfallshanteringen av skrotfordon efter det att skrotfordonet lämnats till en godkänd insamlingsplats.

Lagen om ändring av avfallslagen och lagen om ändring av 4 § lagen om flyttning av fordon och nedskrotning av skrotfordon föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att dem har antagits och blivit stadfäst. Bestämmelser om avfallslagens tillämplighet på elektriska och elektroniska produkter utfärdas dock genom förordning av statsrådet.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Nationell lagstiftning

Avfallslagen

Avfallslagen innehåller bestämmelser om anordnande och övervakning av avfallshanteringen. Genom avfallslagen har EG:s regelverk inom avfallsområdet verkställt. Med stöd av avfallslagen har dessutom utfärdats nödvändiga närmare bestämmelser. Bestämmelser om miljöskyddet inom avfallshanteringen samt om tillstånds- och anmälningsförfarandet för avfall ingår i miljöskyddslagen.

I 2 kap. avfallslagen bestäms om förebyggande av uppkomsten av avfall samt om en minskning av dess mängd och skadlighet. Enligt 4 § skall var och en i mån av möjlighet se till att det uppkommer så lite avfall som möjligt och att avfallet inte orsakar någon betydande olägenhet eller svårighet för anordnandet av avfallshantering och inte någon fara eller skada för hälsan eller miljön. Dessutom har den som bedriver produktion, den som tillverkar eller importerar en produkt och myndigheterna särskilda skyldigheter att se till att förhindra uppkomsten av avfall samt att minska mängden avfall och dess skadlighet. Skyldigheterna i kapitlet kan preciseras genom en förordning av statsrådet som utfärdas med stöd av 5 §.

I 3 kap. avfallslagen bestäms om anordnande av avfallshantering. Enligt avfallslagen skall avfallsinnehavaren i regel se till att avfallshanteringen ordnas. I kapitlet föreskrivs om allmänna skyldigheter och särskilt om anordnande av avfallsinsamling, avfallstransport samt återvinning och behandling av avfall. Med avfallsinnehavare avses en avfallsproducent, fastighetsinnehavare eller verksamhetsarrangör eller någon annan fysisk eller juridisk person som innehar avfallet. Kommunen svarar dock för anordnande av transport samt återvinning eller behandling av avfall från bosättning samt av annat avfall än problemavfall som till beskaffenheten, sammansättningen och mängden kan jämföras med avfall från bosättning men som uppkommit inom industrin, servicesektorn

eller någon annan verksamhet. Avfallsinnehavaren eller föregående innehavare svarar också för kostnaderna för avfallet. Kommunen kan ta ut en avfallsavgift för sin avfallshantering. Avfallslagen bygger sålunda på principen om förorenarens ansvar och betonar avfallsinnehavarens skyldigheter.

Statsrådet kan på basis av 18 § avfallslagen utfärda allmänna föreskrifter om skyldighet för den som tillverkar, importerar, introducerar på marknaden, förmedlar, säljer, överläter, förpackar eller använder en produkt eller en av dessa bildad sammanslutning som har rättslig handlingsförmåga (*producentsammanslutning*) att antingen helt eller delvis sörja för anordnandet av avfallshanteringen eller svara för de kostnader som den förorsakar. Avfallshantering som ordnats på detta sätt benämns allmänt avfallshantering som grundar sig på producentansvar. Likaså kan statsrådet utfärda föreskrifter om rättighet eller skyldighet för avfallsproducenten, fastighetsinnehavaren eller en annan avfallsinnehavare att föra avfallet till avfallshantering som anordnas på detta sätt eller att på annat sätt delta i hanteringen. Avvikelsen från grundprincipen genom att ansvaret för anordnandet av avfallshantering överförs från avfallsinnehavaren på den som producerat produkten förutsätter enligt 6 § 1 punkten avfallslagen dock att återvinningen av avfallet och annat anordnande av avfallshanteringen kan förbättras på detta sätt eller att fara eller skada som avfallet orsakar kan förebyggas eller bekämpas.

Avfallsinnehavaren skall ansluta sig till den avfallstransport som ordnats i området och som enligt kommunens beslut antingen kan vara kommunalt ordnad eller avtalsbaserad avfallstransport. Den anordnade avfallstransporten täcker i allmänhet hela kommunens område, om inte kommunen t.ex. på grund av en liten avfallsmängd har beslutat att avfallstransport inte skall anses vara nödvändig. I avfallslagen anges inte närmare vad en anslutning innebär. I praktiken innebär det att varje fastighet skall förses med ett sopkärl eller ingå ett avtal om ett gemensamt kärl med en annan fastighet, om det är fråga om avhämtning från fastigheten och att föra av-

fallet till sopkärlet, om det är fråga om regional insamling. Det har varit oklart om avfallsinnehavaren kan behandla eller återvinna avfall på sin egen fastighet eller om avfallet kan lämnas in för behandling till något annat ställe än den mottagningsplats som kommunen bestämt.

Bestämmelser om producentansvar som utfärdats med stöd av avfallslagen

Med stöd av 18 § avfallslagen har utfärdats tre beslut av statsrådet som grundar sig på producentansvar: statsrådets beslut om återvinning och behandling av kasserade däck (1246/1995), statsrådets beslut om förpackningar och förpackningsavfall (962/1997) och statsrådets beslut om tillvaratagande och återvinning av returpapper (883/1998). I varje beslut finns bestämmelser om författningens syfte, vilka produkter producentansvaret gäller och vem som anses vara producent, producentens ansvar vid återanvändning, återvinning och annan avfallshantering, producentsammanslutning, andra aktörers skyldigheter samt skyldigheter och rättigheter för den sista innehavaren av en produkt.

Kasserade däck

Enligt statsrådets beslut om återvinning och behandling av kasserade däck är den som yrkesmässigt tillverkar eller importerar däck eller däckförsedda fordon eller redskap, dvs. däckproducenten skyldig att ordna insamling, transport, lagring, återanvändning eller annan återvinning eller behandling av kasserade däck samt att ge information och upplysning i dessa frågor samt att för övervakning ordna rapportering till Finlands miljöcentral. Enligt statsrådets beslut är målet att 90 % av däck som kasseras skall återvinnas före år 2000. Den som producerar avfall, dvs. däcks konsumenten är skyldig att överlåta kasserat däck till en däckförsäljare eller däckproducent. Däckförsäljare skall utan ersättning ta emot kasserade däck. Producentens och försäljarens skyldigheter gäller kasserade däck i en mängd som kan anses rimlig i förhållande till den mängd däck som släppts ut på marknaden. Författningen innehåller inga bestämmelser om producentsammanslutning. Enligt

författningen har producenten ingen skyldighet att svara för de lagrings- eller andra avfallshanteringskostnader som försäljaren orsakas utan detta är en sak som företagen skall komma överens om.

Återvinningen och avfallshanteringen av kasserade däck sköts av Finsk Däckåtervinning Ab, som fungerar som en producent-sammanslutning. Bil- och däckaffärerna lämnar kasserade däck till insamlingspunkterna. För personbilsdäck betalas 1,85 euro per styck i återvinningsavgift vid köp av däck. Producenterna har anslutit sig till nästan hundra procent till Finsk Däckåtervinning Ab. Återvinningsgraden för däck överskrider målet 90 %.

Förpackningar och förpackningsavfall

I statsrådets beslut om förpackningar och förpackningsavfall gäller skyldigheterna enligt producentansvaret förpackare, dvs. professionella produktförpackare eller importörer av förpackade produkter. Förpackaren är skyldig att förebygga uppkomsten av förpackningsavfall, sörja för återanvändningen av förpackningen och återvinningen av förpackningsavfallet samt svara för de kostnader som detta orsakar i förhållande till den mängd förpackningar som han släppt ut på marknaden och deras beskaffenhet så att målen i författningen för förebyggande av uppkomsten av förpackningsavfall, återanvändning av förpackningar och minskning och återvinning av förpackningsavfall uppnås och andra skyldigheter som ålagts förpackaren fullgörs. Andra ekonomiska aktörer som definieras i beslutet (leverantörer av förpackningsmaterial, förpackningsproducenter, förädlare och påfyllnadsanläggningar samt användare, importörer, handlare och distributörer) skall agera så att förpackaren kan uppnå de minimimål som ställts upp för anläggningen och fullgöra de övriga skyldigheterna.

Beslutet ålägger ekonomiska aktörer att bilda och upprätthålla producentsammanslutningar eller på annat sätt i samarbete se till att skyldigheterna inom avfallshanteringen fullgörs. Förpackare och andra ekonomiska aktörer kan överföra sina skyldigheter att ordna avfallshantering på en producentsammanslutning. Kommunen och i avtalsbaserad avfallstransport den som utför transporten av

förpackningsavfall bör i fråga om det förpackningsavfall som kommer i dess besittning gå till väga så att målen för återvinningen av förpackningsavfallet uppnås.

Genom statsrådets förordning av den 30 november 2000 om ändring av statsrådets beslut om förpackningar och förpackningsavfall (1025/2000) befriades förpackare och andra ekonomiska aktörer vars omsättning är mindre än 840 717,6 euro (fem miljoner mark) från skyldigheterna gällande återvinningen av förpackningsavfall och det därtill anknutna kostnadsansvaret samt från skyldigheterna att lämna uppföljningsuppgifter och information.

Enligt lagen om läskedrycksaccis (1474/1994) och lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker (1471/1994) får accis-skyldiga befrielse eller lättnad från tilläggsaccisen på drycker, om de har ordnat ett sådant pantbaserat system för återvinning av detaljhandelsförpackningar som miljöministeriet godkänt. För närvarande omfattas läskedrycker, öl och andra alkoholhaltiga drycker av skatteregleringen.

Åtta producentsammanslutningar för olika material svarar för uppnåendet av återvinningsmålen. Förpackningsbranschens Miljöregister (PYR) sköter vissa uppgifter för producentsammanslutningarna. Återvinningen av förpackningsavfall finansieras delvis med avgifter som tas ut hos producenterna. För närvarande har ca 85 % av förpackarna anslutit sig till Förpackningsbranschens Miljöregister, som samlar in de uppgifter som behövs för rapporteringen hos förpackarna och lämnar dem till förpackningsteknologigruppen, som analyserar dem och vidarebefordrar dem till Finlands miljöcentral. Det är främst små förpackare med liten omsättning som rapporterar direkt till Finlands miljöcentral. Förpackningsbranschens Miljöregister tar ut en graderad avgift för egna och producent-sammanslutningarnas tjänster och Finlands miljöcentral debiterar de producenter som rapporterar till den 100 € om året. Finlands miljöcentral samlar in de rapporter som förutsätts i direktivet om förpackningar och förpackningsavfall till kommissionen (med 1, 3 och 5 års mellanrum). Enligt tillgängliga förhandsuppgifter har de mål som i statsrådets beslut uppställdes för återanvändning och

återvinning av förpackningar och förpackningsavfall för år 2001 uppnåtts.

Det finns dessutom fyra omfattande samarbetsystem för läskedrycks-, öl- och alkoholförpackningar som upprätthålls av förpackare. Ett av systemen är för närvarande den ordinarie producentsammanslutningen.

Returpapper

Enligt statsrådets beslut om tillvaratagande och återvinning av returpapper är en fastighetsinnehavare skyldig att ordna insamling av returpapper på sin fastighet. Tillverkaren och importören av pappersprodukter, dvs. producenten är skyldig att ordna transporten av returpappret från fastigheten, en regional insamlingsplats och transport av returpapper från den regionala insamlingsplatsen samt återvinningen av returpapper. Målet för beslutet är att producenten skall ta till vara 70 % av returpappret från den mängd pappersprodukter som släppts ut på marknaden i Finland år 2000 och 75 % år 2005. Beslutet förpliktar producenterna enligt behov till samarbete med kommunen. Producenterna kan bilda producentsammanslutningar och överföra den skyldighet som gäller enskilda ekonomiska aktörer på producentsammanslutningen.

För återvinningen av returpapper svarar bolaget Paperinkeräys Oy, som inte är registrerat men fungerar som en producentsammanslutning. För transporten av returpapper svarar i praktiken Paperinkeräys Oy. Målet för återvinningen av papper år 2000 (70 %) har klart överskridits. Paperinkeräys Oy lämnar årligen före utgången av april de uppgifter som förutsätts i statsrådets beslut till Finlands miljöcentral.

Lagen om flyttning av fordon och nedskrotning av skrotfordon

Lagen om flyttning av fordon och nedskrotning av skrotfordon (151/1975) reglerar tillsammans med avfallslagen delvis parallellt flyttningen av skrotfordon och annan avfallshantering. Enligt 1 § är ett skrotfordon ett fordon som är värdelöst eller av ringa värde och som enligt 2 § 3 punkten bör anses övergivet. Enligt det senare lagrummet kan ett fordon flyttas om det, med beaktande av

fordonets skick, den tid det stått på samma plats, eller andra därmed jämförliga omständigheter, bör anses övergivet. Det är enligt 18 § straffbart att överge ett fordon.

Enligt 4 § 1 mom. skall kommunen sörja för att övergivna skrotfordon flyttas för att tas isär eller på annat sätt nedskrotas.

Ägaren till ett flyttat skrotfordon är skyldig att ersätta kommunen för de kostnader den orsakats av flyttning, förvaring, nedskrotning samt andra åtgärder som har vidtagits på grund av lagen eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Äganderätten till skrotfordon övergår till kommunen då denna omhändertar fordonet.

1.2. EG:s lagstiftning

Direktiv om förpackningar och förpackningsavfall

Europaparlamentets och rådets direktiv om förpackningar och förpackningsavfall (94/62/EG), nedan förpackningsdirektivet, utfärdades den 20 december 1994. Det skulle genomföras i nationell lagstiftning inom 18 månader efter det att det utfärdades. I direktivet bestäms kvantitativa mål för återvinning och materialåtervinning av förpackningsavfall som skulle uppnås före halva år 2001. Medlemsstaterna får självständigt bestämma vilka ansvariga som skall uppfylla de uppställda målen.

Enligt artikel 7 i förpackningsdirektivet skall medlemsstaterna vidta de åtgärder som är nödvändiga för att införa system som säkerställer att använt förpackningsmaterial eller förpackningsavfall returneras eller samlas in och kanaliseras till det lämpligaste alternativet för avfallshantering. Dessa system skall vara öppna för de ekonomiska aktörerna i de berörda sektorerna och för de behöriga myndigheterna. De skall även gälla för importerade produkter på icke-diskriminerande villkor, inklusive de närmare bestämmelserna om tillgång till systemen och eventuella avgifter i samband härmed. Systemen skall vara så utformade att handelshinder eller snedvridning av konkurrensen undviks i enlighet med fördraget.

Direktivet har satts i kraft i Finland genom ovan nämnda beslut av statsrådet om för-

packningar och förpackningsavfall.

Direktiv om uttjänta fordon

Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/53/EG om uttjänta fordon, nedan direktivet om uttjänta fordon, utfärdades den 18 september 2000 och publicerades i Europeiska gemenskapernas officiella tidning den 21 oktober 2000. Direktivet trädde i kraft på sistnämnda dag och skulle genomföras i nationell lagstiftning före den 21 april 2002.

Målet i direktivet är att först och främst förebygga uppkomsten av avfall från fordon och att återanvända, materialåtervinna eller på annat sätt återvinna skrotfordon och deras komponenter för att minska bortskaffandet av avfall samt förbättrade miljöprestationer från alla ekonomiska aktörer som berörs under fordonens livstid, särskilt från operatörer som direkt har att göra med förbehandlingen av skrotfordon.

Direktivet gäller fordon och skrotfordon samt deras komponenter och material. Fordon som avses i direktivet är person- och paketbilar och trehjuliga motorfordon med undantag av trehjuliga motorcyklar. Trehjuliga motorfordon berörs endast av de artiklar som reglerar anordnande av insamling och förbehandling. Med skrotfordon avses ett fordon som tagits ur bruk och som är avfall enligt rådets direktiv 75/442/EEG om avfall, nedan avfallsdirektivet. Med producent avses en fordonstillverkare eller importör som yrkesmässigt importerar ett fordon till en medlemsstat.

För att förebygga uppkomsten av avfall och minska dess skadlighet skall fordonstillverkare tillsammans med tillverkare av material och utrustning övervaka användningen av farliga ämnen i fordon och minska dem så långt som möjligt. Nya fordon skall planeras och tillverkas så att skrotfordon och deras komponenter kan återanvändas och återvinnas. Fordonstillverkare och underleverantörer skall i sin produktion använda återvunnet material. Material och komponenter i fordon som släpps ut på marknaden efter den 1 juli 2003 får inte innehålla bly, kvicksilver, kadmium eller sexvärt krom. Begränsningen gäller inte undantagen i bilaga II till direktivet.

De ekonomiska aktörerna, dvs. leverantörer av komponenter och material till fordon, producenter och distributörer samt företag som bedriver verksamhet i motorfordonsförsäkringsbranschen, insamling, demontering och fragmentering av skrotfordon samt återvinning, materialåtervinning och annan behandlingsverksamhet skall upprätta system för insamling av alla skrotfordon. Den sista ägaren eller innehavaren av ett skrotfordon får ett skrotningsintyg när han överlämnar fordonet till en auktoriserad behandlingsanläggning. Skrotningsintyget är förutsättning för att fordonet skall kunna avregistreras. Medlemsländerna kan bestämma att också producenter, fordonsförsäljare och samlingsanläggningar har rätt att utfärda skrotningsintyg på en auktoriserad behandlingsanläggnings vägnar.

Fordonsproducenterna är skyldiga att svara för alla eller en stor del av kostnaderna eller att ta tillbaka ett skrotfordon för att skrotfordonets sista ägare inte skall orsakas kostnader för överlämnandet av ett skrotfordon som uppfyller villkoren till en auktoriserad behandlingsanläggning. Denna skyldighet gäller från den 1 juli 2002 fordon som har släppts ut på marknaden från och med nämnda dag och från den 1 januari 2007 fordon som har släppts ut på marknaden före den 1 juli 2002.

Anläggningar som behandlar skrotfordon skall ha tillstånd från myndigheterna. För återvinningsanläggningar räcker på vissa uppställda villkor också registrering. För behandlingen har ställts allmänna krav som gäller demontering av skrotfordon, sortering av material och komponenter samt nivån på miljöskyddet i verksamheten.

Kvantitativa mål har ställts upp för återanvändningen av komponenterna i skrotfordon och för materialåtervinning och återvinning av sådana fordon. Dessa mål skall uppnås före den 1 januari 2006 och den 1 januari 2015. Före förstnämnda datum skall 85 % av den genomsnittliga fordonsvikten återvändas och återvinnas samt 80 % återvändas och återvinnas som material. Senast i början av år 2015 skall motsvarande målvärden vara 95 och 85 %. Europaparlamentet och rådet omprövar målet för år 2015 senast före utgången av år 2005 på grundval av en rapport

från kommissionen.

För att underlätta återanvändningen av skrotfordon och komponenterna i dem skall producenterna samt tillverkarna av material och utrustning använda kodningsstandarder för komponenter och material som används i fordon samt lämna demonteringsinformation om nya fordonstyper.

För övervakningen av verkställigheten av direktivet och uppföljningen av hur målen uppnås samt för rapporteringen till kommissionen skall inrättas ett datasystem för fordon och skrotfordon.

Avsikten är att direktivet nationellt skall sättas i kraft genom de ändringar i avfallslagen som föreslås i denna proposition samt genom de förordningar av statsrådet som ges med stöd av avfallslagen.

Direktiven om avfall av elektriska eller elektroniska produkter

Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/96/EG om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter, nedan direktivet om avfall av elektriska eller elektroniska produkter, samt direktiv 2002/95/EG om begränsning av användningen av vissa farliga ämnen i elektriska och elektroniska produkter utfärdades den 27 januari 2003. Direktiven publicerades i Europeiska unionens officiella tidning den 13 februari 2003. Direktiven skall genomföras i nationell lagstiftning inom 18 månader från publiceringsdagen, dvs. senast den 13 augusti 2004.

I direktivet om avfall av elektriska eller elektroniska produkter ingår bestämmelser om åtgärder som avser att förebygga uppkomsten av avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter, främja återanvändningen av elektriska och elektroniska produkter och deras komponenter, återvinningen av avfallet som material och annan återvinning samt att förbättra nivån på miljöskyddet hos alla ekonomiska aktörer som berörs under de elektriska och elektroniska produkternas livscykel, särskilt vid förbehandlingen av avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter.

Till tillämpningsområdet för direktivet hör

sådana elektriska och elektroniska produkter som hör till de grupper som nämns i bilaga 1 A, varav största delen är produkter som används i hushåll och kontor samt i vissa inrättningar. Med avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter avses nämnda produkter som är sådant avfall som avses i avfallsdirektivet. Med producent avses oberoende av försäljningssätt dem som tillverkar och säljer utrustning under eget varumärke, yrkesmässigt importerar eller exporterar utrustning till en medlemsstat. Med producent avses också den som under sitt eget varumärke återförsäljer produkter som tillverkats av andra leverantörer, om inte deras varumärke förekommer på produkterna.

Medlemsstaterna skall vidta behövliga åtgärder för att minimera behandlingen av avfall från elektriska eller elektroniska produkter tillsammans med osorterat samhällsavfall. Medlemsländerna skall inrätta insamlingssystem så att den sista ägaren till elektriska och elektroniska produkter samt distributören av produkterna kan återlämna avfall från sådana produkter i hushåll avgiftsfritt. Då kunden köper en ny produkt skall distributören avgiftsfritt ta emot motsvarande avfall från hushåll. Medlemsländerna kan dock under vissa förutsättningar avvika från denna bestämmelse. Producenterna bör ordna insamlingen av avfall från elektriska och elektroniska produkter som kommer från annat håll än hushåll. Med undantag för elektriska och elektroniska produkter som återanvänds i sin helhet skall avfall från elektriska och elektroniska produkter lämnas till en auktionerad anläggning för förbehandling. En kvot av separat insamlat avfall från elektriska och elektroniska produkter i hushåll på minst 4 kg per invånare skall uppnås före utgången av år 2006.

Producenterna skall ordna förbehandling av separat insamlat avfall från elektriska och elektroniska produkter. Ur avfallet skall avlägsnas alla vätskor samt övriga komponenter och ämnen i enlighet med bilaga II till direktivet.

Producenterna skall ordna återvinningen av insamlat avfall från elektriska och elektroniska produkter. Beroende på typ av produkt skall återanvändnings- och materialåtervin-

ningsgraden för insamlat avfall utgöra 50–75 % samt återanvändnings- och återvinningsgraden 60–80 % senast den 31 december 2006.

Producenterna skall före den 13 augusti 2005 sörja för finansieringen av insamling, vidaretransport, förbehandling, återvinning och miljövänligt bortskaffande åtminstone av hushållsavfall från elektriska och elektroniska produkter som lämnats vid insamlingspunkterna. För produkter som släppts ut på marknaden efter nämnda datum (*nya produkter*) skall varje producent vara ansvarig för finansieringen av avfallshanteringskostnaderna för sina egna produkter. Producenten kan fullgöra skyldigheten genom gemensamma eller producentbaserade arrangemang. Producenten skall ställa en säkerhet som visar att finansieringen av avfallshanteringen av allt avfall från elektriska och elektroniska produkter är ordnad. Säkerheten får bestå i att producenten deltar i ett lämpligt system för finansieringen av avfallshanteringen, eller av en materialåtervinningsförsäkran eller ett spärrat bankkonto. Kostnadsansvaret för finansieringen av hanteringen av avfall från elektriska och elektroniska produkter som släppts ut på marknaden innan skyldigheten att ordna finansieringen träder i kraft (*historiskt avfall*) skall fördelas proportionellt mellan de producenter som verkar på marknaden då kostnaderna uppkommer, t.ex. enligt marknadsandelar som specificerats för varje typ av utrustning. Bestämmelserna om deltagande i finansieringen av avfallshanteringen gäller också en producent som bedriver distanshandel med produkter som tillhålls i den medlemsstat där köparen är bosatt.

Producenterna svarar för kostnaderna för insamling, förbehandling, återvinning och miljövänlig behandling av avfall från elektriska och elektroniska produkter från andra användare än privathushåll. När det gäller historiskt avfall får medlemsländerna dock föreskriva att andra användare än hushåll helt eller delvis skall vara ansvariga för finansieringen av avfallshanteringen. Producenter och andra användare än hushåll får också sluta avtal som fastställer andra finansieringsmetoder, utan att det påverkar tillämpningen av direktivet.

Hushåll som använder elektriska och elek-

troniska produkter skall få tillgång till all nödvändig information om systemen för återlämnande och insamling av avfall från elektriska och elektroniska produkter, hushållens egen roll i återanvändningen, materialåtervinningen och de övriga formerna av återvinning av avfall från elektriska och elektroniska produkter samt om innebörden av symbolen för separat insamling på förpackningarna. Producenterna skall förse nya produkter eller deras förpackningar med en märkning som anger separat insamling. Produkterna skall också förse med en märkning som anger producent samt en märkning varav det framgår att produkterna har släppts ut på marknaden efter det att producentens ekonomiska ansvar trätt i kraft.

Producenterna bör enligt behov lämna sådana uppgifter till anläggningar som förbehandlar avfall från elektriska och elektroniska produkter varav framgår vilka olika komponenter och material som ingår i produkterna och om var det kan finnas farliga ämnen i produkterna.

Medlemsstaterna skall föra register över producenter. Medlemsländerna bör årligen skaffa uppgifter om marknadsföringen av elektriska och elektroniska produkter, insamling och materialåtervinning av avfall från produkterna samt med två års mellanrum lämna dessa uppgifter till kommissionen samt uppföljningsuppgifter om verkställigheten av direktivet med tre års mellanrum.

Syftet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/95/EG om begränsning av användningen av vissa farliga ämnen i elektriska eller elektroniska produkter är att harmonisera medlemsstaternas lagstiftning om begränsning av användningen av farliga ämnen i elektriska och elektroniska produkter och främja miljövänlig återvinning och behandling av avfall som utgörs eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter. Direktivet gäller sådana produkter som avses i direktivet om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter.

Medlemsländerna skall från och med den 1 juli 2006 se till att nya elektriska och elektroniska produkter som släpps ut på marknaden inte innehåller bly, kvicksilver, kadmium, sexvärt krom eller bromerade flamskyddsmedel (PBB och PBDE). Förbudet

gäller inte användning av nämnda ämnen i sådana objekt som nämns i bilagan till direktivet. Bilagan ändras enligt kommittéförfarande inom ramen för den tekniska och vetenskapliga utvecklingen.

Avsikten är att direktivet nationellt skall sättas i kraft genom de ändringar i avfallslagen som föreslås i denna proposition och genom förordningar av statsrådet som ges med stöd av avfallslagen.

1.3. Verkställigheten av direktivet om uttjänta fordon i andra länder

Eftersom ett centralt syfte med propositionen är att nationellt verkställa direktivet om uttjänta fordon, begränsas granskningen av verkställigheten i andra länder endast till det nämnda direktivet.

Direktivet om uttjänta fordon har helt verkställts i Nederländerna, Tyskland, Österrike och Norge. Direktivet har delvis verkställts i Sverige och Danmark. I Frankrike är författningsförslaget i laggranskningen. I Danmark har producentansvar inte ännu införts. I England pågår beredningen av ärendet fortfarande, men regeringen har tagit ställning till finansieringen.

Ansvarsfördelning

I alla de ovan nämnda länderna har producenter och tillverkare ålagts eller förslås bli ålagda ansvar för de fordon de släpper ut på marknaden. I författningarna har ingen ålagts betalningsskyldighet utan anordnandet av avfallshanteringen av skrotfordon har överlåtits på producenten och tillverkaren som får ordna det ekonomiska ansvaret så som de anser bäst.

Ansvaret har i allmänhet lagts på professionella aktörer. I Norge betraktas även en privatperson som producent. I författningarna eller förslagen till författningar har med undantag för i Frankrike inte gjorts någon åtskillnad mellan dem som importerar nya och begagnade bilar. I Frankrike är det endast importörer av nya bilar som betraktas som producenter förutom tillverkarna och av dem också endast sådana som har ett avtal med tillverkaren. I Österrike anses en yrkesmässig importör vara den som importerar mer än fem bilar om året. När det gäller begreppet

tillverkare är situationen oklar. Uppenbarligen kan tillverkaren av ett enskilt exemplar också betraktas som tillverkare.

Ansvaret inriktas i allmänhet endast på fordon som den aktuella producenten tillverkat eller importerat. I Tyskland och Frankrike gäller ansvaret kollektivt alla producenter, i Frankrike dock i samarbete med andra ekonomiska aktörer. I Norge gäller ansvaret alla skrotfordon och bestäms enligt producentens marknadsandel det aktuella året.

En del av länderna (Nederländerna, Österrike, Sverige) har ålagt producenterna att från första början avgiftsfritt ta emot alla fordon, också fordon som redan är i trafik. I Sverige är situationen dock en annan, eftersom man där har haft egna författningar om producentansvar för fordon ända sedan år 1997. I de övriga länderna (Tyskland, Norge, Frankrikes förslag, Englands plan) gäller producentansvaret till en början endast nya fordon och först från ingången av år 2007 alla skrotfordon.

Avgifter och statligt stöd

Med undantag för Österrike finns det inte i något av de ovan nämnda länderna bestämmelser om hur producenterna skall dela på kostnaderna när de gemensamt sköter avfallshanteringen av skrotfordon. Producenterna får komma överens om kostnaderna på önskat sätt. En allmän lösning torde vara en lika stor avgift för varje registrerat fordon. I Österrike har det bestämts att tariffen för insamlings- och återvinningssystemet skall bygga på grundliga kostnadskalkyler så att kostnaderna för de skrotfordon som skall återvinnas varje år täcks med avgifterna för de fordon som registreras samma år. I Frankrikes förslag konstateras att producenten antingen kan stöda en fragmenteringsanläggning eller själv ta emot skrotfordon, om systemet inte fungerar utan stöd. En neutral tredje part bedömer om fragmenteringsanläggningarna behöver stöd.

Med undantag för Tyskland varken ges eller föreslås det bli givet något statligt stöd. I Tyskland ges stödet uppenbarligen i form av avskrivningsrättigheter enligt bokföringslagstiftningen. I England har regeringen meddelat att staten inte tänker stöda systemet för insamling och återvinning av skrotfordon före

år 2007 annat än genom bidrag till kommunernas insamling av övergivna fordon. Efter år 2007 svarar producenterna för insamlingen och återvinningen av skrotfordon. Förslaget har dock kritiserats för att det blir dyrare än att stöda producenterna, eftersom det tilltagande antalet övergivna fordon skulle göra systemet dyrare än ett stödsystem. Ett motförslag skulle vara att höja mervärdesskatten för fordon med fyra procent över hela linjen, dvs. med i genomsnitt fem pund, vilket också anses vara socialt mera rättvist.

Insamlings- och återvinningssystem

I Nederländerna, Frankrike (förslag) och Norge skall producenten visa upp en plan för myndigheterna över hur man avser att samla in skrotfordon och hur systemets ekonomi skall tryggas. I andra länder behöver producenterna inte visa upp någon plan, men i förordningen i Österrike ges behöriga ministerium rätt att i konkursfall utfärda kompletterande bestämmelser om insamlings- och behandlingssystemet.

I alla länder finns en allmän bestämmelse om att återanvändningen av komponenter skall ordnas genom producentens försorg. Närmare bestämmelser har inte utfärdats nägonstans utan saken har överlämnat till producenternas prövning. Avsikten torde vara att med hjälp av övervakning ingripa i de olägenheter som uppstår.

Eventuell diskriminering av importen

I Finland har man ansett att en eventuell avgift för begagnade importbilar är diskriminering av importen, vilket strider mot EGFördraget, om motsvarande avgift inte tas ut för en begagnad bil som säljs i hemlandet. Liknande problem har inte förekommit i de övriga länderna uppenbarligen därför att man inte har tänkt införa någon sådan avgift utan producenterna har ålagts att ordna insamlingen och återvinningen av skrotfordon.

Finlands särdrag jämfört med övriga länder

Till skillnad i synnerhet från länderna i Centraleuropa exporteras väldigt få begagnade bilar från Finland till andra länder. För närvarande importerar även privatpersoner

begagnade bilar. Från många centraleuropeiska länder exporteras mycket bilar i synnerhet till Östeuropa, vilket minskar producenternas ekonomiska belastning på grund av skrotfordon och gör att en mindre privatimport väl kan tolereras.

1.4. Nyläge

Bestämmelser om producentansvar ingår för närvarande allmänt i 2 kap. avfallslagen och i synnerhet i 6 § 1 punkten och 18 § 1 mom. 5 punkten. De senare bestämmelserna utgör en helhet som kan anses vara ett exakt och begränsat bemyndigande att utfärda förordning. Riksdagens grundlagsutskott behandlade i ett utlåtande om regeringens proposition med förslag till avfallslag (RP 77/1993, GrUU 15/1993) i detalj de många bestämmelserna om bemyndigande att utfärda förordning som ingår i förslaget till avfallslag. Bestämmelsen i 6 § 1 mom. preciserades enligt utskottets utlåtande. Enligt utlåtandet borde lagen ha stiftats i den ordning som föreskrivs i 67 § riksdagsordningen. Miljöutskottet behandlade i sitt betänkande de saker som förts fram i grundlagsutskottets utlåtande och preciserade lagförslaget bl.a. i fråga om bemyndigandet att utfärda förordning (MiUB 11/1993). Lagen stiftades till slut i normal ordning.

I 80 § grundlagen förutsätts att bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter utfärdas genom lag. Gällande avfallslag och statsrådets beslut om returpapper, förpackningar och kasserade däck, som utfärdats med stöd av lagen och gäller producentansvar, harmonierar inte med detta krav. Lagen innehåller bara ett bemyndigande att utfärda förordning, men inga bestämmelser om producenternas och de andra aktörernas rättigheter och skyldigheter. Bestämmelser om dem ingår endast i statsrådets beslut.

De tre ovan nämnda besluten som statsrådet utfärdat med stöd av avfallslagen och som gäller producentansvar skiljer sig från varandra på många punkter. De har dock i praktiken lett till önskat resultat och de mål för återanvändning, materialåtervinning och annan återvinning som uppställts i besluten har uppnåtts inom utsatta tidsfrister. Något

omedelbart behov av en revidering av besluten finns inte för närvarande.

Finland fick en officiell anmärkning gällande den nationella verkställigheten av förpackningsdirektivet från Europeiska kommissionen i februari 2002 och ett motiverat yttrande i juli 2002. Kommissionen tog i dem upp miljöstyrningssystemet för dryckesförpackningar i Finland. Kommissionen konstaterade i sin anmärkning och i sitt yttrande att Finland inte har genomfört artikel 7.1 b i förpackningsdirektivet i den nationella lagstiftningen. I den åläggs medlemsstaterna en positiv skyldighet att garantera öppna och icke-diskriminerande system och undvika en snedvridning av konkurrensen i retursystemen för förpackningar och förpackningsavfall.

Finland har medgett att verkställigheten av förpackningsdirektivet är bristfällig i sina svar till kommissionen och lovat ändra lagstiftningen så att även ett annat omfattande samarbetsarrangemang för producenter och andra ekonomiska aktörer i lagen jämställs med en producentsammanslutning. Dessutom har kommissionen underrättats om att i lagstiftningen tas in en bestämmelse enligt vilken Finlands miljöcentral har till uppgift att övervaka producentsammanslutningar och annan avfallshantering som grundar sig på producentens ansvar, t.ex. att producentsammanslutningar och samarbetsarrangemang som kan jämföras med dem på lika villkor också skall ta med andra producenter, inklusive importörer.

Riksdagens biträdande justitieombudsman har i sitt beslut (338/4/99) tagit ställning till ett miljöstyrningssystem för dryckesförpackningar. Den biträdande justitieombudsmannen konstaterade i sitt beslut att det finns brister på grundlagsnivå i regleringen av tilläggsaccisskyldigheten i samband med äcisen på läskedrycker och i regleringen av tilläggsaccisens storlek. Den biträdande justitieombudsmannen konstaterade också att det finns brister i lagstiftningen om förfarandet för godkännande av retursystem för detaljhandelsförpackningarna för läskedrycker och dessutom är myndigheternas möjligheter att övervaka att retursystemen är öppna och icke-diskriminerande inte tillräckligt klart reglerade.

Skyldigheten att ansluta sig till ordnad avfallstransport har upplevts som problematisk i synnerhet på glesbygds- och fritidsbosättningsområden. Befrielse från anslutnings-skyldigheten har sökts men dock inte alltid beviljats. Fastighetsinnehavarna har upplevt de avfallsavgifter som kommunerna tar ut som orättvisa i vissa fall, om invånarna på fastigheten själva sköter om att förstöra avfallet eller om avgiften enligt fastighetsinnehavaren inte motsvarar servicenivån på avfallshanteringen i området.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

2.1. Den ordnade avfallstransporten

Det föreslås att möjligheten att bli helt befriad från den ordnade avfallstransporten slopas, eftersom det i praktiken är svårt att kontrollera och övervaka grunderna för befrielse, och eftersom en heltäckande ordnad avfallstransport skall anses vara önskvärd med tanke på förebyggandet av nedskräpningen av miljön och miljöskyddet och eftersom systemet administrativt är oskäligt tungt i förhållande till den nytta som uppnås. Det föreslås att avfallsproducenternas ställning förbättras genom att klarare kvalitetskrav än för närvarande föreskrivs för den ordnade avfallstransporten och genom att förutsättningarna för att få en rimligare avfallsavgift preciseras. Genom att den kommunala avfallsavgiften anpassas efter den faktiska servicenivån uppnås samma mål som genom att befrielse beviljas från anslutningsskyldigheten, eftersom avfallsavgiften också helt kan slopas.

2.2. Regleringen av producentansvaret

I avfallslagen tas enligt förslaget in allmänna bestämmelser om sådan återanvändning av produkter som grundar sig på producentens ansvar samt om återanvändning, återvinning och annan avfallshandling av kasserade produkter och deras delar. I lagen föreskrivs om syftet med producentansvar.

I lagen bestäms vilka produkter som berörs av producentansvaret och vilka aktörer som anses vara producenter när det gäller dem.

Producentansvaret gäller returpapper, kasserade däck, förpackningar och förpackningsavfall, skrotfordon och avfall från elektriska och elektroniska produkter.

I lagen föreskrivs allmänt om producentens ansvar att anordna och bekosta återanvändning, återvinning och avfallshandling. Producenterna kan också i samarbete sköta dessa skyldigheter, t.ex. genom att inrätta en producentsammanslutning eller genom att ingå avtal med en producentsammanslutning som är med i verksamheten. Producenterna och producentsammanslutningarna skall göra en anmälan till Birkalands miljöcentral för anteckning eller för godkännande för anteckning i producentregistret. I lagen föreskrivs också om skyldigheter för andra aktörer samt om vilka rättigheter och skyldigheter den sista innehavaren av en produkt har.

De bestämmelser som föreslås bli fogade till lagen är allmänna och gäller i princip alla produktgrupper. Bestämmelser om skyldigheterna för producenter och andra aktörer utfärdas mera detaljerat i förordningar av statsrådet som utfärdas med stöd av lagen.

2.3. Verkställigheten av direktivet om uttjänta fordon

Ett av de centrala målen för propositionen är att ändra avfallslagen så att direktivet om uttjänta fordon kan verkställas nationellt. I direktivet ges allmänna ramar för återvinning och annan avfallshandling av skrotfordon. Det ger dock medlemsländerna vissa friheter att välja det system som lämpar sig bäst för förhållandena i det aktuella landet. I samband med beredningsarbetet granskades flera alternativa modeller för att lösa de problem som eventuellt uppkommer på grund av privat import av nya och begagnade fordon. Strävan har varit att finna en konkurrensneutral lösning som inte strider mot principerna om den inre marknaden i unionsfördraget eller mot direktivet om uttjänta fordon. Det har varit svårt att hitta en sådan lösningsmodell. Därför grundar sig det återvinningssystem för skrotfordon som föreslås på rent producentansvar och på huvudprinciperna och huvudinnehållet i direktivet.

De fordon som hör till det föreslagna systemet är i enlighet med direktivet om uttjän-

ta fordon personbilar, paketbilar och andra fordon som kan jämföras med dessa. Tillverkare och professionella importörer av fordon, dvs. producenterna svarar för anordnandet av insamling, förbehandling, återvinning och annan avfallshantering av skrotfordon samt för kostnaderna för detta genast när den nya lagstiftningen trätt i kraft. Ägaren till ett skrotfordon har rätt att avgiftsfritt slippa ett skrotfordon och samtidigt skyldighet att lämna skrotfordonet till en godkänd anläggning för insamling eller förbehandling. En godkänd insamlingsanläggning skall utfärda ett skrotningsintyg till fordonets sista ägare. Skrotningsintyget är en förutsättning för att skrotfordonet skall kunna avregistreras.

Genom en förordning av statsrådet som ges med stöd av avfallslagen föreskrivs om målen för återanvändning och återvinning, miljöskydds- och sorteringskraven för lagring och förbehandling samt om lämnandet av uppgifter för övervakningen av verkställigheten av förordningen till myndigheterna.

Med stöd av avfallslagen och kemikalielagen har utfärdats en förordning av statsrådet. Där bestäms om begränsningar i användningen av tungmetaller i bilens komponenter samt om producentens och vid behov andra ekonomiska aktörers skyldighet att märka fordonets komponenter och att lämna demonteringsuppgifter som underlättar sorteringen till anläggningar som förbehandlar skrotfordon.

2.4. Flyttning av fordon och nedskrotning av skrotfordon.

I propositionen föreslås att 4 § lagen om flyttning av fordon och nedskrotning av skrotfordon (151/1975) ändras så att kommunen inte längre svarar för förbehandlingen, återvinningen och behandlingen av de skrotfordon som flyttar. Kommunen är då i samma ställning som den sista innehavaren av ett kasserat fordon. Enligt den ändring i avfallslagen som föreslås i propositionen svarar fordonsproducenten, dvs. tillverkaren eller importören av fordonet, för förbehandlingen, återvinningen och behandlingen av skrotfordon och kostnaderna för det.

2.5. Verkställigheten av direktivet om avfall av elektriska eller elektroniska produkter

Målet vid beredningen av propositionen har varit att säkerställa att de bestämmelser som behövs för den nationella verkställigheten av direktivet om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter samt direktivet om begränsning av användningen av vissa farliga ämnen i elektriska och elektroniska produkter redan ingår i de ändringar i avfallslagen som föreslås i denna proposition. I lagen tas också in en separat bestämmelse om den säkerhet som enligt direktivet förutsätts av producenter av dessa produkter. Bestämmelser om verkställigheten av direktiven utfärdas i detalj genom förordningar av statsrådet som utfärdas senare.

3. Propositionens verkningar

3.1. Ekonomiska verkningar

Verkningar för producenterna

I avfallshantering som grundar sig på producentansvar överför producenten i allmänhet de kostnader som uppstår vid anordnandet av avfallshanteringen på konsumenten i form av en synlig materialåtervinningsavgift eller ett osynligt kostnadstillägg i priset på den nya produkten. Graden av producentansvar, de kostnader som skall täckas genom producentansvaret och inkomsterna av återvinningsmaterial varierar mellan olika produktgrupper och förpackningar också i fråga om material. Därför finns det inga kostnadsuppgifter som utarbetats på enhetliga grunder.

Enligt Finsk Däckåtervinning Ab har avfallshanteringskostnaderna för kasserade däck under olika år varit 127–137 euro per ton däck och antalet däck som samlats in genom bolagets försorg 30 000–32 000 ton per år.

Omsättningen för bolaget Paperinkeräys Oy år 2002 var ca 51,1 milj. euro och kostnaderna för verksamheten ca 48,6 milj. euro. Mängden returpapper som samma år anskaffades i hemlandet uppgick till ca 562 000

ton. Kostnaderna för verksamheten är ca 86 euro per ton, vilket har täckts med inkomsterna av försäljningen av returpapper och gett vinst.

Nettokostnaderna för materialåtervinningen av förpackningsmaterial beskrivs åtminstone delvis av de materialåtervinningsavgifter som förpackarna betalar till producentsammanslutningarna via Förpackningsbranschens Miljöröregister (PYR). Avgifterna är som högst 20 euro ton per använt förpackningsmaterial (t.ex. vätskeförpackningar) och som lägst lämnas avgiften helt oindrivnen (t.ex. förpackningar av trä).

Skrotfordonsarbetsgruppen som tillsatts av miljöministeriet bedömde i ett betänkande som den lämnade i november 2001 att avfallshanteringskostnaderna för skrotfordon är ca 168 euro per skrotfordon. Per ton skrotfordon är kostnaden uppskattningsvis lika stor. I en rapport av utredningsman Tarasti bedöms kostnaderna vara ca 100 euro per skrotfordon. Avfallshanteringskostnaderna utgör sålunda ca 0,4–0,7 % av det beskattningbara försäljningspriset på ett fordon i genomsnittlig prisklass (24 000 euro).

De genomsnittliga kostnaderna för avfallshanteringen av avfall från elektriska och elektroniska produkter bedöms uppgå till 500 euro per ton skrot. Kostnadsverkningen av avfallshanteringen för produktpriserna bedöms vara 2–3 procent.

Avfallshanteringskostnaderna för samhällsavfall är i genomsnitt ca 170 euro per ton avfall. Det är inte möjligt att på basis av de uppgifter som finns att tillgå göra en helt likvärdig jämförelse mellan kostnadsverkningarna av olika avfallshanteringsystem. Man kan dock bedöma att kostnadsverkningarna av avfallshanteringen oberoende av avfallshanteringsystemet inte nämnvärt kommer att avvika från varandra som styckkostnader.

I avfallshantering som grundar sig på producentansvar är inte kostnadsverkningen för produktens pris särskilt stor för köparen av en ny produkt. Den största betydelsen och nyttan är att konsumenten kan återlämna en kasserad produkt avgiftsfritt till en behörig samlingsplats och att konsumenten hellre betalar avfallshanteringskostnaderna på förhand när han köper en dyr produkt än när han

lämnar ifrån sig värdelöst skrot eller någon annan produkt som kasseras såsom avfall. Andra fördelar uppnås i synnerhet då det är förmånligt att utnyttja distributionskedjan för produkten åtminstone delvis för att ordna insamlingen och transportererna av kasserade produkter (returflaskor och däck) eller då producenten också återvinner en produkt som kasserats såsom avfall (returpapper, delvis förpackningsavfall). Produkttillverkarens ansvar för anordnandet av avfallshanteringen av kasserade produkter och för dess kostnader minskar i bästa fall också mängden avfall och kostnaderna för avfallshanteringen via planeringen och tillverkningen av produkten.

Den föreslagna ändringen i avfallslagen orsakar inga merkostnader för producenter eller producentsammanslutningar som i dagens läge omfattas av producentansvar. Merkostnader orsakas fordonstillverkare och importörer som enligt den föreslagna lagen och den förordning av statsrådet som kommer att utfärdas svarar för anordnandet av återanvändningen, återvinningen och annan avfallshantering av kasserade fordon och för de kostnader som detta medför. Senare orsakas merkostnader också producenter av avfall från elektriska och elektroniska produkter.

Verkningar för statsekonomi

Avsikten är att den återanvändning, återvinning och nedskrotning som fordonsproducenterna ordnar åren 2004–2005 stöds genom ett skrotningsbidrag för kostnaderna för skrotning av fordon som varit i bruk före den 1 juli 2002. Bidraget följer de verkliga skrotningskostnaderna, dock med högst 100 euro per fordon. För skrotningsbidraget är avsikten att ett anslag på 10 miljoner euro skall tas in i statsbudgeten för dessa år.

Verkningar för kommunalekonomi

Övergången till producentansvar minskar mängden avfall som kommer till den kommunalt anordnade avfallshanteringen och sålunda med tiden också kostnaderna för den kommunala avfallshanteringen.

Den ändring som föreslås i 4 § lagen om flyttning av fordon och nedskrotning av skrotfordon minskar i någon mån utgifterna

för skrotfordon för kommunerna. Minskningen torde dock bli ganska liten, eftersom en stor del av kostnaderna för kommunernas skrotfordonsservice har utgjorts av utgifter för flyttningen av fordonen, vilka kommunen fortsättningsvis skall svara för. Kommunernas kostnader kan dock minska när direktivet om utjänta fordon har satts i kraft, eftersom allt färre fordon kan antas bli övergivna i framtiden på grund av producentansvaret.

3.2. Verknningar i fråga om organisation och personal

Verknningar för producenterna

Den föreslagna ändringen i avfallslagen förtydligar enskilda producenters skyldigheter liksom även producenternas ställning i samarbetet med producenterna. Det kan uppskattas att Finsk Däckåtervinning Ab och Paperinkeräys Oy, som för närvarande fungerar som producentersammanslutningar, kommer att omvandlas till producentersammanslutningar.

Inom bilbranschen har inrättats Finsk Däckåtervinning Ab, som kommer att svara för insamlingen, materialåtervinningen och behandlingen av kasserade fordon.

Också producenterna av elektriska och elektroniska produkter torde inrätta en producentersammanslutning eller producentersammanslutningar.

Verknningar för statsförvaltningen

I propositionen föreslås att Birkalands miljöcentral sörjer för övervakningen av hur bestämmelserna om producentansvar verkställs på riksplan. Den upprätthåller ett särskilt register (*producentregistret*) över producenter, producentersammanslutningar och andra omfattande samarbetsarrangemang mellan producenterna. Uppgiften att föra in en producentersammanslutning i avfallsregistret, vilket nu hör till alla miljöcentraler, överförs på Birkalands miljöcentral från de övriga miljöcentralerna. Detta förslag harmonierar med regeringens regionaliseringsprincip. Förslaget strider inte mot lagen om miljöförvaltningen (55/1995). Enligt 4 § 3 mom. i nämnda lag skall den regionala miljöcentralen ut-

över sina ordinarie uppgifter dessutom utföra andra uppgifter som ankommer på den.

Finlands miljöcentral svarar för närvarande för insamlingen av uppgifter om återanvändning, materialåtervinning och annan återvinning av produkter. Den arbetsinsats som skall användas för detta utgör ca 1,5 årsverken. Dessa uppgifter och resurser överförs till Birkalands miljöcentral. Man kan bedöma att en effektiv skötsel av nya övervakningsuppgifter förutsätter en tilläggsresurs på åtminstone tre årsverken. Också dessa anvisas Birkalands miljöcentral genom interna överföringar inom miljöförvaltningen.

Birkalands miljöcentral får inkomster, eftersom en avgift enligt 72 § avfallslagen tas ut för anteckning och godkännande för anteckning i producentregistret.

3.3. Miljökonsekvenser

Målet för producentansvaret är att effektivt förebygga avfall, återanvändning och materialåtervinning av avfall samt annan avfallshantering. De föreslagna nya producentansvarssystemen förebygger på ett avgörande sätt uppkomsten av miljöproblem och effektiviserar en hållbar användning av naturtillgångarna.

3.4. Verknningar för olika medborgargrupper ställning

I fråga om de produktgrupper som omfattas av producentansvar överförs ansvaret för anordnandet av återanvändning, återvinning och annan avfallshantering och kostnaderna för detta från den sista innehavaren av en produkt till produktens producenter. Den sista innehavaren av en produkt har i allmänhet rätt att utan kostnader överlämna en kasserad produkt till ett system som grundar sig på producentansvar. Detta skulle för de nya produktgrupper som ställs under producentansvar (fordon, elektriska och elektroniska produkter) innebära en principiell ändring i konsumenternas, fastigheternas och andra avfallsproducenters avfallshanteringsansvar.

4. Beredningen av propositionen

Regeringens proposition har beretts som

tjänsteuppdrag vid miljöministeriet. Under beredningen har förhandlingar förts med instanser som representerar de produkter som omfattas av producentansvar.

Den nationella verkställigheten av direktivet om uttjänta fordon bereddes av en skrotfordonsarbetsgrupp som tillsatts av miljöministeriet. Arbetsgruppen lämnade sitt betänkande den 6 november 2001. Till betänkandet anslöt sig tre kompletterande uttalanden. Miljöministeriet begärde utlåtanden om betänkandet från centrala myndigheter och aktörer. På grund av problemen med den nationella verkställigheten av direktivet bad miljöministeriet den 4 april 2003 förvaltningsråd Lauri Tarasti att som utredningsman göra upp ett förslag till en grundläggande lösning på verkställigheten av direktivet. Utredningsmannen lämnade den 25 september 2002 sitt förslag till ministeriet. I förslaget behandlades utöver en lösning på verkställigheten av direktivet även bestämmelserna om producentansvar i avfallslagen. Den nationella verkställighet som föreslås i direktivet om uttjänta fordon grundar sig på både skrotfordonsarbetsgruppens förslag och utlåtandena om det samt på utredningsman Tarastis förslag.

Beredningen av ändringarna av bestämmelserna om den ordnade avfallshanteringen har gjorts i samarbete med Finlands Kommunförbund.

Den arbetsgrupp vid finansministeriet som berett en revidering av miljöstyrningssystemet som bygger på en tilläggsaccis på accisen på vissa läskedrycksförpackningar hade möjlighet att kommentera ändringen av avfallslagen som beretts vid miljöministeriet i synnerhet till de delar det var fråga om förslagen till bestämmelser om retursystem för

dryckesförpackningar och övervakningen av dem.

Miljöministeriet beredde alla centrala ministerier, myndigheter, kommunala sektorn samt organisationer inom industrin och handeln tillfälle att ge utlåtande om utkastet till proposition. De kommentarer och ändringsförslag som ges i utlåtandena har i mån av möjlighet beaktats.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Regeringen har för avsikt att överlämna en proposition med förslag till lag om accis på vissa dryckesförpackningar till riksdagen. Den ersätter bestämmelserna om tilläggsaccis på dryckesförpackningar i lagen om läskedrycksaccis och lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker. Pantbaserade retursystem som berättigar till skatteförmåner och som avses i den nya lagen som är under beredning skall enligt förslaget godkännas i enlighet med avfallslagen. Förpackaren eller importören av dessa drycker eller den aktuella producentsammanslutningen gör en anmälan till Birkalands miljöcentral för anteckning i eller för godkännande för anteckning i det producentregister som avses i 50 b § avfallslagen. De hänvisningar till gällande accislagar som ingår i 18 g § 1 mom., 18 h § 4 mom., 50 b § 3 mom. och 71 § i detta lagförslag bör då ersättas med hänvisningar till de aktuella bestämmelserna i den lag som kommer att ges om accis på vissa dryckesförpackningar. Avsikten är att lagen om accis på vissa dryckesförpackningar skall träda i kraft samtidigt som ändringen i avfallslagen.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lag om ändring av avfallslagen

6 §. *Allmän omsorgsplikt vid avfallshantering.* Det föreslås att 1 punkten ändras genom att den nuvarande hänvisningen till de arrangemang som avses i 18 § 1 mom. 5 punkten ersätts med en hänvisning till det nya 3 a kap., där det föreskrivs om producentansvar för vissa produktgrupper. De nuvarande förutsättningarna i paragrafen för övergången till producentansvar ingår i något förändrad form i den nya 18 a §. I författningen görs samtidigt en liten preciserande ändring.

10 §. *Ordnad avfallstransport.* Till paragrafen föreslås bli fogat ett nytt 4 mom. Enligt förslaget bör den ordnade avfallstransporten planeras och skötas så att den genomför de allmänna skyldigheter som avses i 6 § och tryggar en tillräcklig servicenivå för kommunens invånare. Allmänna skyldigheter är bl.a. att återvinna avfall under vissa förutsättningar samt att bekämpa miljö- och hälsoolägenheter. En tillräcklig servicenivå innebär bl.a. att invånarna inte har oskäligt långt till den regionala insamlingsplatsen.

11 §. *Anslutning till ordnad avfallstransport.* Skyldigheten för avfallsinnehavaren att ansluta sig till ordnad avfallstransport preciseras så att den innebär skyldighet att föra avfallet antingen till fastighetens soptunna eller till det regionala insamlingskärlet. I bestämmelsen konstateras att det inom gränserna för avfallslagen och de kommunala avfallsbestämmelserna är möjligt att trots anslutningsskyldigheten återvinna eller behandla avfallet på uppkomstplatsen. Detta innebär t.ex. kompostering eller förbränning av oskadligt pappersavfall i liten skala i samband med uppvärmningen av fastigheten.

Det föreslås att bestämmelser i gällande 2 mom. utgår. Fastigheten har inte längre möjlighet att få undantag från skyldigheten att ansluta sig till ordnad avfallstransport. En liten avfallsmängd samt återvinning och behandling av avfall på eget initiativ bör bättre än för närvarande beaktas i avfallsavgifterna,

och det föreslås att 29 § som gäller dem ändras på grund av detta.

18 §. *Statsrådets allmänna föreskrifter om verkställigheten av stadgandena om anordnande av avfallshantering.* Det föreslås att 1 mom. 5 punkten upphävs, eftersom det ytterst omfattande bemyndigandet att utfärda förordning inte harmonierar med 80 § grundlagen. Bestämmelser om producentansvar på lagnivå ingår i huvudsak i det föreslagna nya 3 a kap.

3 a kap. Producentansvar

Till lagen föreslås bli fogat ett nytt 3 a kap. Där föreskrivs om den skyldighet som tillverkare och importörer av vissa produktgrupper har att ordna återanvändningen av dessa produkter samt återanvändning, materialåtervinning och annan återvinning samt annan avfallshantering av kasserade produkter och deras komponenter. I stället för den sista innehavaren av produkten svarar producenterna för kostnaderna också för detta. Eftersom producentansvaret gäller det som föreskrivs både i 2 kap. och 3 kap. avfallslagen, föreslås att bestämmelserna om producentansvar tas in det nya 3 a kap. På det sättet kan en delvis upprepning och många korshänvisningar i lagen undvikas.

18 a §. *Målen för producentansvar.* I den föreslagna författningen definieras producentansvar och beskrivs de centrala orsakerna till att ansvaret för återanvändning, återvinning och annan avfallshantering överförs från avfallsproducenten och fastighetsägaren samt från kommunen på producenten av sådana produkter som avses i 18 b §, dvs. i allmänhet tillverkarna och importören. Syftet är att effektivera återanvändningen av produkterna samt materialåtervinningen och annan återvinning av kasserade produkter samt att effektivera annan avfallshantering av dem och minska den mängd avfall som förs till avstjälpningsplatsen.

Enligt 3 § 1 mom. 8 punkten avses med avfallshantering insamling, transport, återvinning och behandling av avfall samt kontroll

av sådan verksamhet och eftervård av behandlingsplatsen. Definitionen täcker inte återanvändning av produkterna och delar av dem, om vilket föreskrivs i 4 § 2 punkten.

18 b §. *Produkter och producenter som omfattas av producentansvar.* I författningen definieras vilka produkter producentansvaret gäller. Där definieras också vilka aktörer som skall anses vara producenter för dessa produkter. Fordonsdäck, returpapper, förpackningar, fordon samt elektriska och elektroniska produkter omfattas av producentansvar. När det gäller däck, returpapper och förpackningar föreskrivs om producentansvar genom följande beslut av statsrådet som utfärdats med stöd av avfallslagen

- statsrådets beslut om återvinning och behandling av kasserade däck,
- statsrådets beslut om förpackningar och förpackningsavfall samt
- statsrådets beslut om tillvaratagande och återvinning av returpapper.

Producentansvaret för förpackningar, fordon samt elektriska och elektroniska produkter regleras genom följande EG-rättsakter

- Europaparlamentets och rådets direktiv om förpackningar och förpackningsavfall,
- Europaparlamentets och rådets direktiv om uttjänta fordon och
- Europaparlamentets och rådets direktiv om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter samt Europaparlamentets och rådets direktiv om begränsning av användningen av vissa farliga ämnen i elektriska och elektroniska produkter.

Genom de föreslagna ändringarna i avfallslagen möjliggörs den nationella verkställigheten av direktivet om uttjänta fordon samt direktivet om avfall av elektriska eller elektroniska produkter.

De föreslagna definitionerna på producent motsvarar definitionerna i de ovan nämnda besluten av statsrådet och direktiven. Producenten är i regel tillverkaren och den professionella importören av produkterna, för pappersprodukter är producenten dock tillverkare och importörer av tryckpapper och för förpackningar förpackaren och importören av förpackade produkter.

Enligt förslaget föreskrivs genom förordning av statsrådet mera detaljerat om vilka

produkter och förnödenheter som omfattas av producentansvar.

18 c §. *Producentens ansvar för återanvändning, återvinning och annan avfallshantering.* I 1 mom. föreskrivs om producentansvaret för de producenter som avses i 18 b § enligt vilket de skall sörja för återanvändningen av produkter eller för återanvändning, återvinning som material eller energi samt annan avfallshantering av produkter som kasseras såsom avfall och produkternas olika delar. Producenten svarar både för anordnandet av verksamheten och för de kostnader som detta ger upphov till. Producenten har rätt att ordna återanvändning, återvinning och annan avfallshantering på det sätt som producenten anser är tekniskt och ekonomiskt bästa möjliga sätt. I praktiken kommer producenten överens med de andra aktörerna om anordnandet av mottagning, insamling, förbehandling, återanvändning, materialåtervinning, återvinning och annan avfallshantering av kasserade produkter. Producentansvaret för förpackningar och förpackningsavfall är partiellt, varvid det i en förordning bestäms till vilka delar producenten svarar för återanvändningen, återvinningen och avfallshanteringen. I det fallet svarar avfallsinnehavaren, producenten och kommunen i enlighet med 3 kap. för avfallshanteringen till övriga delar.

Syftet är inte att i detta sammanhang ändra ansvarsfördelningen mellan producenten och en annan avfallshanteringskyldig som regleras i beslut om kasserade däck, returpapper och förpackningar som statsrådet utfärdat med stöd av avfallslagen. Fastighetsägaren bör sålunda fortsättningsvis sörja för att fastigheten har ett separat sopkärl för tillvaratagandet av returpapper. När det gäller förpackningar är producentansvarets omfattning begränsad till endast 82 % av den totala mängden förpackningar och ännu mindre för enskilda förpackningsmaterial, vilket enligt statsrådets beslut är målet för återanvändning, materialåtervinning och återvinning.

En stor del av de produkter som omfattas av producentansvar är s.k. varaktiga konsumtionsvaror som i allmänhet kasseras först många år efter att de anskaffats. Under tiden kan det ske förändringar i marknadsföringssituationen, företagen kan upphöra med sin verksamhet och nya etablera sig på markna-

den. Därför föreslås att producentansvaret utöver produkter som producenten själv släpper ut på marknaden kan gälla även en sådan andel av produkter som andra producenter släpper ut på marknaden som skall anses vara rimlig med tanke på mängden marknadsförda produkter och deras marknadsandel.

Den sista innehavaren av en produkt bör i hela landet ha en skäligen möjlighet att lämna en kasserad produkt till återanvändning, återvinning och avfallshantering, i synnerhet om produkten har marknadsförts i hela landet.

Producenterna bör också beakta vad som i 4 och 6 § föreskrivs om allmän omsorgsplikt, i 9 § om avfallstransport och i 15 § om överlämnande av avfall. De omfattas på så vis av samma allmänna skyldigheter som andra avfallsinnehavare och -producenter.

Genom förordning av statsrådet kan föreskrivas närmare om producentens ansvar och skyldigheter.

18 d §. *Producentsammanslutning och producenternas övriga samarbete.* Producenterna kan sörja för sina skyldigheter i fråga om återanvändning, återvinning och annan avfallshantering ensamma eller i samarbete med andra producenter och vid behov andra aktörer. Producenterna kan också inrätta en producentsammanslutning eller ingå ett avtal med en redan verksam producentsammanslutning genom vilket producentens skyldigheter överförs på producentsammanslutningen. Ansvar överförs officiellt först när Birkalands miljöcentral har godkänt arrangemanget för anteckning i producentregistret i enlighet med 50 c §. Ett samarbetsystem med drag av en producentsammanslutning sörjer för kasserade däck och returpapper. Vad förpackningar beträffar finns det flera producentsammanslutningar för olika förpackningsmaterial. För bilbranschen har inrättats en producentsammanslutning.

Producentsammanslutningar har utan undantag marknadsdominans inom sitt verksamhetsområde. Därför är det nödvändigt att det ställs krav på dem utom i konkurrenslagstiftningen också i avfallslagen. Direktivet om förpackningar och förpackningsavfall förutsätter att producenternas samarbete är öppet och icke-diskriminerande och att det inte får snedvrida konkurrensen eller utgöra

ett handelshinder. En bestämmelse om detta tas in i 2 mom. Producentsammanslutningarna samlar hos sina medlemmar och producenter som står i avtalsförhållande till dem i form av olika avgifter in de kostnader som anordnandet av verksamheten orsakar. Kostnaderna bör enligt förslaget delas jämnt mellan producenterna och eventuella andra aktörer på basis av verksamhetens beskaffenhet och omfattning.

Enligt förslaget kan statsrådet under vissa förutsättningar genom sitt beslut ålägga producentsammanslutningar och producenter i en viss bransch att samarbeta. Förutsättningen för ett sådant beslut är enligt förslaget att parallella återanvändnings- och återvinningsystem orsakar eller kan orsaka olägenheter för systemens allmänna funktion eller möjligheten för den sista innehavaren av en produkt att utan oskäligt besvär kunna lämna den till återanvändning, återvinning eller avfallshantering. Vid beredningen av beslutet bör dessutom bedömas vilka eventuella negativa konkurrensverkningar beslutet har. Besvär över statsrådets beslut kan anföras i den ordning som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

En del av producenternas samarbetsarrangemang har inte formellt anmälts till avfallsregistret som producentsammanslutningar. Enligt förslaget berörs dessa samarbetsarrangemang av samma skyldigheter som enligt 2 och 3 mom. gäller producentsammanslutningar, om de producenter som är med i samarbetet har en betydande ställning på marknaden. Marknadsställningen kan i allmänhet anses vara betydande om den inbegriper över två tredjedelar av marknadsandelen.

18 e §. *Andra aktörers skyldigheter.* Utöver producenterna påverkar även många andra aktörer en produkt i olika skeden av dess livscykel. Dessa är t.ex. den som förmedlar, säljer, använder, utför service på och reparerar en produkt samt den som samlar in, demonterar, fragmenterar och återvinner en kasserad produkt. Dessa andra ekonomiska aktörer bör handla så att producenterna kan sörja för sina skyldigheter enligt producentansvaret. Om inget annat föranleds av lagen eller författningar som utfärdats med stöd av den, kommer producenterna överens med de

andra aktörerna och kommunerna om hur uppgifterna skall skötas och hur de merkostnader som detta orsakar skall ersättas.

Den som säljer eller på annat sätt distribuerar produkter kan genom förordning av statsrådet åläggas en särskild skyldighet att ta emot en förpackning eller någon annan kasserad produkt, om det är motiverat med tanke på anordnandet av avfallshanteringen eller om kunden köper en ny motsvarande produkt. Detta är nödvändigt bl.a. för verkställigheten av direktivet om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter.

Kommunen har det centrala ansvaret för att allmän avfallshandling ordnas och kan på så sätt påverka vilka kasserade produkter som hamnar bland samhällsavfallet. Kommunen kan med stöd av 17 § avfallslagen utfärda kommunala avfallshandlingsbestämmelser. Kommunen får dock inte gå till väga så att producenterna inte effektivt kan sörja för sina skyldigheter. Det är alltså inte tillåtet att genom kommunala bestämmelser styra t.ex. sådant avfall till energianvändning som producenten tänker samla in för användning.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om skyldigheterna för andra ekonomiska aktörer.

18 f §. *Skyldigheter och rättigheter för den sista innehavaren av en produkt.* Den sista innehavaren av en produkt skall i allmänhet ha rätt att utan avgift lämna en kasserad produkt till ett system för återanvändning, återvinning och avfallshandling som producenten ordnar genom att lämna produkten vid de mottagningspunkter som producenterna anvisar. Ett anmärkningsvärt undantag skulle fortvarande vara varit förpackningar och förpackningsavfall, eftersom målen för materialåtervinningen och återvinningen av dem har kunnat uppnås genom att förpackningsavfallet samlats in främst från industrin och handeln. Närmare bestämmelser om saken utfärdas genom förordning av statsrådet.

Rätten att avgiftsfritt lämna avfall vid insamlingspunkterna gäller inte nödvändigtvis produkter som kasseras av näringsidkare. Genom förordning kan bestämmas i vilken mån de är skyldiga att delta i kostnaderna. En bestämmelse om saken ingår i direktivet om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska

eller elektroniska produkter.

18 g §. *Specialbestämmelser för vissa produktgrupper.* Avsikten är att man i denna paragraf skall ta in specialbestämmelser om olika produktgrupper. En del av dem bygger på sådana specialbestämmelser i EG-direktiv som måste regleras genom lag.

Genom första momentet i paragrafen kopplas avfallslagen an till lagar om accis på vissa dryckesförpackningar. De förpackare och importörer som avses i lagarna är de producenterna som avses i 18 b § avfallslagen. På de materialåtervinningssystem som avses i accislagen tillämpas vad som föreskrivs om återanvändning och återvinning som grundar sig på producentansvar i avfallslagen.

Direktivets om uttjänta fordon 5.1 art. förutsätter att alla skrotfordon skall föras till en godkänd anläggning för behandling. I andra momentet i paragrafen föreskrivs därför att den sista innehavaren av ett sådant fordon som anses vara avfall dvs. skrotfordon skall föra fordonet till en sådan anläggning för insamlare eller förbehandlare som hör till ett producentansvarssystem. Enligt 3 § 1 mom. 1 punkten skall ett sådant fordon anses vara ett skrotfordon som innehavaren har kasserat eller avser eller är skyldig att kassera det. Enligt 3 punkten i nämnda artikel har den sista innehavaren av fordonet rätt att få ett skrotningsintyg. Skrotningsintyget är förutsättningen för att fordonet skall kunna avregistreras.

I tredje momentet föreskrivs om den säkerhet som krävs av producenter av elektriska och elektroniska produkter som visar att finansieringen av den framtida avfallshandlingen av produkter som släpps ut på marknaden är ordnad. Bestämmelsen bygger på artikel 8.2 andra stycket i direktivet om avfall av elektriska och elektroniska produkter. Kravet på säkerhet gäller produkter som släppts ut på marknaden efter den 13 augusti 2005. Säkerheten kan enligt direktivet vara en materialåtervinningsförsäkran, ett spärrat bankkonto eller medlemskap i det aktuella systemet för finansieringen av avfallshandling av elektriska och elektroniska produkter. Som ett sådant finansieringssystem betraktas också en sådan tillräcklig säkerhet som ställs av en producentansvarssystem eller något annat samarbetsarrangemang som avses i

18 d §.

18 h §. *Bemyndigande att utfärda förordning om producentansvar.* I lagen föreslås individualiserade bemyndiganden att genom förordning av statsrådet bestämma mera detaljerat än bestämmelserna i 3 a kap. om många saker som berör producentansvar. Bemyndigandet att utfärda förordning täcker enligt 3 mom. också verkställigheten av de detaljerade bestämmelserna i Europeiska gemenskapens direktiv om producentansvar.

Enligt 1 punkten i det föreslagna 1 mom. skall, som för närvarande, genom förordningar av statsrådet bestämma om krav och mål som uppställs beträffande återanvändning, materialåtervinning och annan återvinning samt om den tidtabell inom vilken målen skall uppnås. Kraven och målen kan ställas specifikt för enskilda produktgrupper, produkter eller material.

Också för återanvändning, återvinning och annan avfallshantering som grundar sig på producentansvar är det nödvändigt att kunna ställa krav i syfte att förhindra skador på hälsan eller miljön. En bemyndigande bestämmelse som avser detta ingår i 1 mom. 2 punkten. Den motsvarar 18 § 1 mom. 2 punkten.

Genom förordning av statsrådet bestäms enligt 1 mom. 3 punkten om uppgifter som producenten skall lämna till tillsynsmyndigheten för övervakningen av verkställigheten av lagen och författningar som utfärdats med stöd av den. Direktiven som gäller producentansvar förutsätter att Finland lämnar dessa uppgifter till EG-kommissionen.

Genom förordning av statsrådet kan enligt 2 mom. föreskrivas undantag från små producenters skyldigheter som producenter. Ett sådant undantag finns i statsrådets beslut om förpackningar och förpackningsavfall.

Direktivet om uttjänta fordon och direktivet om avfall av elektriska och elektroniska produkter förutsätter att den som tillverkar en produkt märker den och ger detaljerade instruktioner och uppgifter om hur produkten skall demonteras och hur dess komponenter kan återvinnas. Statsrådet kan enligt 3 mom. 1 punkten föreskriva om dessa saker genom förordning.

Statsrådet kan enligt 3 mom. 2 punkten föreskriva om materialåtervinning, återvinning och olika skeden i avfallshanteringen av kas-

serade produkter. Sådana detaljerade krav finns bl.a. i direktivet om uttjänta fordon och i direktivet om avfall av elektriska och elektroniska produkter. Ett liknande bemyndigande ingår i 18 § 1 mom. 1 punkten i lagen.

I direktivet om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska och elektroniska produkter finns bestämmelser som gäller tillämpningen av kraven i direktivet på produkter som skaffats eller exporterats genom elektronisk eller annan distanshandel. Statsrådet föreskriver enligt 3 mom. 3 punkten genom förordning om detta.

Genom förordning av statsrådet kan man enligt 4 mom. föreskriva om ovan nämnda omständigheter också i fråga om de pantbelagda retursystem som avses i lagarna om läskedrycksaccis och accis på alkohol och alkoholdrycker. Avsikten är bl.a. att i statsrådets beslut om förpackningar och förpackningsavfall eller i en separat förordning av statsrådet ta in bestämmelser om kraven och målen för materialåtervinningen av dryckesförpackningar, pant samt om sådant som för närvarande regleras genom miljöministeriets beslut om godkännande av ett system för återvinning av detaljhandelsförpackningar avsedda för läskedrycker och alkoholdrycker (569/1994).

27 §. *Avfallsinnehavarens kostnadsansvar.* I paragrafen görs en ändring som beror på att 18 § 1 mom. 5 punkten upphävs och på det nya 3 a kap. Den hänvisning till 18 § som tidigare funnits i bestämmelsen ersätts på grund av ovan nämnda ändringar genom en hänvisning till det nya 3 a kap.

30 §. *Bestämmande av kommunal avfallsavgift.* Det föreslås att till bestämmelserna om kommunal avfallsavgift och grunden för bestämmandet av avgiften fogas uttryckliga omnämmanden av servicenivån. Till lagen föreslås dessutom bli fogat uttryckliga bestämmelser om att den kommunala avfallsavgiften bestäms och debiteras av en myndighet som utses av kommunen.

Om en avfallsavgift enligt taxan skall anses vara oskäligt stor eller liten, kan avgiften bestämmas med avvikelse från taxan. Då skall i synnerhet beaktas mängden avfall, servicenivån på den ordnade avfallshanteringen samt sådan återvinning och behandling på eget initiativ som avses i 11 §. Avgiften kan om om-

ständigheterna så förutsätter undantagsvis helt lämnas oindriven t.ex. om fastigheten tillfälligt eller för en längre tid är obebodd. Då avgiften bestäms med avvikelse från taxan eller avgiften lämnas helt oindriven, skall grunderna för beslutet vara rättvisa och skäliga.

36 §. *Riksomfattande myndigheter.* Rubriken på paragrafen ändras så att den motsvarar det nya innehållet. Enligt det nya 3 mom. har Birkalands miljöcentral till uppgift att övervaka sådan återanvändning, återvinning och annan avfallshantering enligt 3 a kap. som grundar sig på producentens ansvar. Birkalands miljöcentral övervakar som riksomfattande myndighet att producenterna sörjer för sina skyldigheter att anordna verksamheten. Övervakningen av själva återvinningsverksamheten och den praktiska avfallshanteringen hör fortfarande till de regionala miljöcentralerna och kommunerna. Birkalands miljöcentral är en sådan tillsynsmyndighet som avses i 3 § 1 mom. beträffande dessa nya uppgifter och kan utöva de rättigheter och befogenheter som har givits tillsynsmyndigheter i lag.

49 §. *Anmälan om verksamhet till avfallsregistret.* Bestämmelsen i 1 mom. motsvarar i övrigt gällande lydelse, men bestämmelsen i 3 punkten föreslås utgå. Producentsammanslutningars skyldighet att göra anmälan regleras i den nya 50 b §.

50 b §. *Anmälan till producentregistret.* I propositionen föreslås att ett nytt producentregister inrättas. Det ersätter avfallsregistret enligt gällande 49 § för producentsammanslutningarnas del. De producenter som avses i 18 b § bör göra anmälan för anteckning i producentregistret. En sådan producentsammanslutning som avses i 18 d § bör också göra anmälan för godkännande för anteckning i avfallsregistret. I producentsammanslutningens anmälan skall bl.a. lämnas uppgifter om producenter som hör till sammanslutningen och som inte särskilt behöver göra anmälan till producentregistret. Den som producerar elektriska och elektroniska produkter bör lämna en utredning över hur en sådan säkerhet som avses i 18 g § 3 mom. i praktiken är ordnad.

I samband med producentsammanslutningarnas anmälningsförfarande övervakas bl.a.

att deras stadgar och verksamhet fullgör de skyldigheter som föreskrivs i 18 d § 2 mom.

Bestämmelsen i 2 mom. som gäller innehållet i anmälan motsvarar mycket långt det som föreskrivs i gällande 49 §.

50 c §. *Anteckning i producentregistret och godkännande för anteckning i producentregistret.* I lagen föreskrivs i enlighet med gällande 49 § om förutsättningarna för godkännande för anteckning i producentregistret och om det beslut som skall fattas om godkännandet.

För anteckning i och för godkännande för anteckning i producentregistret tas ut en avgift enligt 72 § avfallslagen hos den som gjort anmälan.

52 §. *Myndigheternas rätt till information.* Till 1 mom. föreslås bli fogat en bestämmelse enligt vilken den behöriga tillsynsmyndigheten och miljöministeriet har rätt att få de uppgifter som behövs för tillsynen också från producenter och producentsammanslutningar.

57 §. *Förbud, begränsningar och andra bestämmelser.* Till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. Där föreskrivs om Birkalands miljöcentralers rätt att utfärda förbud, begränsningar och bestämmelser som behövs med anledning av försummelse av skyldigheterna gällande avfallshantering som grundar sig på producentens ansvar. Birkalands miljöcentral kan vid behov återkalla godkännandet av producentsammanslutningen för anteckning i producentregistret.

60 §. *Avfallsförseelse.* I bestämmelsen tas in nödvändiga hänvisningar till det nya 3 a kap. Det föreslås att hänvisning till redan tidigare upphävde 22 och 55 § upphävs i 1 mom..

68 §. *Avfallsrådgivning.* I 2 mom. görs en teknisk ändring till följd av att 18 § 1 mom. 5 punkten upphävs och till följd av det nya 3 a kap.

70 §. *Avfalls- och producentregister.* I paragrafen görs en ändring som föranleds av det nya producentregistret som regleras i 50 b §. Samtidigt ändras paragrafens rubrik så att den motsvarar det förändrade innehållet.

71 §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.* Till paragrafen fogas en bestämmelse enligt vilken uppgifter utan hinder av sekretessbestämmelserna kan lämnas ut till

tullmyndigheterna för verkställigheten av avfallsskattelagen (495/1996) eller lagen om läskedrycksaccis (1474/1995) och lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker (1471/1994).

Ikraftträdande. Lagen om ändring av avfallslagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst. Bestämmelser om lagens tillämplighet på elektriska och elektroniska produkter utfärdas dock genom förordning av statsrådet.

Beslut som statsrådet med stöd av 18 § 1 mom. 5 punkten avfallslagen, som skall upphävas, utfärdat om kasserade däck (1246/1995), förpackningar och förpackningsavfall (962/1997) samt tillvaratagande och återvinning av returpapper (883/1998) förblir dock i kraft tills de har ersatts med nya förordningar av statsrådet. I eventuella konfliktsituationer har dock bestämmelserna i den ändrade avfallslagen företräde.

Producenter, producentsammanslutningar och samarbetsarrangemang skall göra en anmälan till Birkalands miljöcentral för godkännande för anteckning i producentregistret inom sex månader efter det att lagen trätt i kraft. Eftersom innehållet i anmälan och förutsättningarna för att bli antagen i en producentsammanslutning förändras, skall producentsammanslutningen göra en ny anmälan om sin verksamhet även om den tidigare blivit godkänd för anteckning i avfallsregistret. Bestämmelser om tidsfrister för anmälan vad gäller elektriska och elektroniska produkter utfärdas dock genom förordning av statsrådet.

Med anledning av lagändringen upphör också de beslut som utfärdats med stöd av 11 § avfallslagen och 14 § lagen om avfallshandling att gälla genom vilka vissa fastigheter har befriats från skyldigheten att ansluta sig till ordnad avfallstransport. Enligt den ändrade lagen behövs inte längre separata befrielser av kommunen. Besluten upphävs dock först den 1 januari 2006 för att kommunerna och fastighetsinnehavarna skall ha tillräckligt med tid att göra nya arrangemang.

1.2. Lag om ändring av 4 § lagen om flyttning av fordon och nedskrotning av skrotfordon

Enligt gällande lag svarar kommunen för att skrotfordon som skall flyttas tas isär eller på något annat sätt nedskrotas. I propositionen föreslås att denna bestämmelse ändras så att den motsvarar avfallslagen som skall ändras och den förordning om skrotfordon som skall utfärdas med stöd av lagen. Bestämmelser om förbehandling, återvinning, behandling och annan avfallshantering av ett fordon som skall flyttas gäller vad som föreskrivs om saken i avfallslagen eller med stöd av den.

Detta innebär i praktiken att kommunen utan större kostnader kan överlämna skrotfordon som kommit i dess besittning till en förbehandlings- eller insamlingsanläggning med producentansvar.

2. Närmare bestämmelser

2.1. Gällande beslut av statsrådet

Beslut som statsrådet utfärdat med stöd av 18 § 1 mom. 5 punkten avfallslagen förblir i kraft. Statsrådets beslut om förpackningar och förpackningsavfall bör förnyas efter det att EU slutgiltigt har antagit ändringen av förpackningsdirektivet.

2.2. Statsrådets förordningar om skrotfordon

Med stöd av avfallslagen utfärdas statsrådets förordning om skrotfordon. Den innehåller sådana detaljerade bestämmelser om mål för återanvändning, materialåtervinning och återvinning, skyldigheten för ägaren av ett skrotfordon att lämna fordonet till en anläggning som förbehandlar eller samlar in fordon samt om mottagning av skrotfordon och skrotningsintyg som behövs för genomförandet av direktivet. I förordningen bestäms också om producentens skyldighet att ordna insamling, förbehandling, återanvändning och återvinning av skrotfordon samt svara för kostnaderna. I förordningen och i en bilaga till förordningen ingår detaljerade krav för lager och förbehandlingsanläggningar. Som

bilaga till regeringens proposition ingår utkast till förordningen (juni 2003).

De begränsningar för användningen av tunga metaller i nya fordon som släppts ut på marknaden efter den 1 juli 2003 som ingår i direktivet om uttjänta fordon samt vissa bestämmelser i anslutning till planering och tillverkning av fordon och märkning av komponenter i fordon har verkställts genom den förordning som statsrådet utfärdat om begränsning av användningen av vissa farliga ämnen i fordon (572/2003), som utfärdats med stöd av kemikalielagen (744/1989) och avfallslagen. Förordningen trädde i enlighet med kraven i direktivet i kraft den 1 juli 2003.

2.3. Statsrådets förordningar om elektriska och elektroniska produkter och om avfall från elektriska och elektroniska produkter

Med stöd av avfallslagen utfärdas senare en förordning om avfall från elektriska och elektroniska produkter samt en förordning om begränsning av användningen av farliga ämnen i elektriska och elektroniska produkter. Förordningarna innehåller sådana detaljerade bestämmelser som behövs för verkställigheten av direktiven.

3. Stiftelseordning och ikraftträdande

Enligt regeringens uppfattning kan de föreslagna lagarna stiftas i vanlig lagstiftningsordning. I den föreslagna lagen om ändring av avfallslagen ingår dock vissa bestämmelser om befogenheter som visat sig svåra att formulera på grund av de talrika tekniska detaljerna i samband med producentansvar som ingår i EG-direktiven och i statsrådets beslut. Vid beredningen av bestämmelserna har strävandet varit att beakta ställningstagandena i utlåtandena och förslagen till precisering av bestämmelserna om befogenheter. Det finns emellertid allttjämt avsnitt i bestämmelserna om befogenheter som kan vara problematiska med tanke på 80 § i grundlagen. Därför föreslår regeringen prövning av huruvida grundlagsutskottet skall ombedjas yttra sig om förslaget.

Lagen om ändring av avfallslagen och lagen om ändring av 4 § lagen om flyttning av fordon och nedskrotning av skrotfordon föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att dem har antagits och blivit stadfäst. Bestämmelser om avfallslagens tillämplighet på elektriska och elektroniska produkter utfärdas dock genom förordning av statsrådet.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av avfallslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i avfallslagen av den 3 december 1993 (1072/1993) 18 § 1 mom. 5 punkten, sådan den lyder i lag 605/1997,
ändras 6 § 1 punkten, 11 och 27 §, 30 § 1 och 2 mom., rubriken för 36 §, 49 § 1 mom., 52 § 1 mom., 60 §, 68 § 2 mom., 70 och 71 §,
 av dessa lagrum 49 § 1 mom., 60 och 70 § sådana de lyder i lag 91/2000, 52 § 1 mom. och 68 § 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag 605/1997, och 71 § sådan den lyder i lag 661/1999 samt
fogas till 10 § ett nytt 4 mom., till lagen ett nytt 3 a kap., till 36 §, sådan den lyder i lag 63/1995, ett nytt 3 mom., till lagen nya 50 b och 50 c § samt till 57 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lagen 605/1997, ett nytt 3 mom., som följer:

6 §

Allmän omsorgsplikt vid avfallshantering

Avfallshanteringen skall ordnas så att följande iakttas:

1) avfallsinnehavaren skall se till att avfallshanteringen ordnas, om inte något annat bestäms i detta kapitel eller i 3 a kap.,

den ordnade avfallstransporten, med undantag för avfall som avfallsinnehavaren i enlighet med denna lag och bestämmelser som utfärdats med stöd av den samt de kommunala avfallshanteringsbestämmelserna återvinner eller behandlar själv.

3 a kap.

Producentansvar

10 §

Ordnad avfallstransport

Ordnad avfallstransport skall planeras och skötas så att den fullgör de allmänna skyldigheterna i 6 § och tryggar en tillräcklig servicenivå för avfallsinnehavarna. Har avfallstransport inte ordnats fastighetsvis, skall kommunen se till att insamlingsplatserna skäligen kan nås.

11 §

Anslutning till ordnad avfallstransport

En avfallsinnehavare skall ansluta sig till avfallstransport som ordnas inom området. Avfallsinnehavaren skall föra avfallet till ett sopkärl eller en insamlingsplats som hör till

18 a §

Syftet med producentansvaret

Med producentansvar avses skyldigheten för en producent som avses i 18 b § att se till att det ordnas återanvändning av de produkter producenten släpper ut på marknaden samt återanvändning eller återvinning och annan avfallshantering av de kasserade produkterna och avfallet från dem, samt att sörja för de kostnader som detta orsakar.

Syftet med producentansvaret är att

- 1) effektivera återanvändningen av produkter,
- 2) effektivera ordnandet av återanvändning, återvinning och annan avfallshantering av en produkt som kasseras såsom avfall eller en del av den,
- 3) minska mängden avfall som deponeras på avstjälpningsplatser och dess skadlighet

samt den fara eller skada som orsakas av avfall.

18 b §

Produkter och producenter som omfattas av producentansvaret

Följande produkter och producenter omfattas av producentansvar:

1) däck till motordrivna och andra fordon och redskap, beträffande vilka producenten anses vara den som yrkesmässigt tillverkar eller importerar däck eller däckförsedda fordon eller redskap eller den som yrkesmässigt regummerar däck,

2) tidningar, tidskrifter, kontospapper och andra liknande pappersprodukter, beträffande vilka producenten anses vara den som yrkesmässigt tillverkar och importerar papper som används för tillverkning av tryckpapper och andra pappersprodukter,

3) förpackningar beträffande vilka producenten anses vara den som yrkesmässigt förpackar produkter eller den som yrkesmässigt importerar förpackade produkter,

4) personbilar, paketbilar och andra liknande fordon, beträffande vilka producenten anses vara den som tillverkar eller yrkesmässigt importerar fordon eller yrkesmässigt förmedlar fordon som förs in i landet i den inhemska användarens namn,

5) elektriska och elektroniska produkter, beträffande vilka producenten anses vara den som tillverkar och importerar elektriska och elektroniska produkter och sådana försäljare som säljer produkter under eget varumärke.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om vilka de produkter som avses i 1 mom. är.

18 c §

Producentens ansvar för återanvändning, återvinning och annan avfallshantering

Producenten är skyldig att främja återanvändningen av produkter som avses i 18 b § och att ordna återanvändning, återvinning och annan avfallshantering av sådana produkter och delar av produkter som kasserats

såsom avfall samt att svara för kostnaderna för detta. Genom förordning av statsrådet kan bestämmas att producentansvaret för förpackningar är partiellt, om de föreskrivna kraven och målen för återanvändning och återvinning kan uppnås på något annat sätt.

Producentens skyldighet kan gälla de produkter som producenten själv släpper ut på marknaden eller en sådan andel av alla motsvarande produkter som släppts ut på marknaden som är skälig med hänsyn till den mängd produkter eller deras marknadsandel, oberoende av tidpunkten för när produkterna släpptes ut på marknaden.

Producenten skall se till att den sista innehavaren av sådana produkter som avses i 18 b § i hela landet har en skälig möjlighet att överlämna en kasserad produkt till återanvändning, återvinning eller annan avfallshantering.

Vid återanvändning, återvinning och annan avfallshantering som grundar sig på producentansvar skall i tillämpliga delar iakttas vad som bestäms om allmän omsorgsplikt i 4 § och 6 § 2–11 punkten, om avfallstransport i 9 § och om överlämnande av avfall och mottagarens skyldighet i 15 §.

Genom förordning av statsrådet bestäms produktvis närmare om producentens skyldigheter.

18 d §

Producentsammanslutning och producenternas övriga samarbete

Producenten kan fullgöra sina skyldigheter enligt 18 c § och andra skyldigheter enligt denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den i samarbete med andra producenter och aktörer genom att bilda en sammanslutning eller stiftelse som har rättskapacitet (*producentsammanslutning*), genom att ansluta sig till en befintlig producentsammanslutning eller genom att ingå avtal därom med en befintlig producentsammanslutning. Om producenten har anslutit sig till en producentsammanslutning eller ingått avtal med den, överförs producentansvaret från producenten på producentsammanslutningen, då en anmälan om producentsam-

manslutningen, anslutningen eller avtalet i enlighet med 50 c § har godkänts för anteckning i eller antecknats i producentregistret.

I en producentsammanslutning skall skyldigheterna fördelas rättvist mellan producenterna och eventuella andra aktörer med avseende på verksamhetens beskaffenhet och omfattning och på så sätt att det inte uppstår handelshinder och snedvridning av konkurrensen. Producentsammanslutningen skall på samma villkor som gäller för producenter som redan hör till sammanslutningen anta en ny producent som delägare, medlem eller i avtalsförhållande, om det på grund av en obetydlig marknad eller av något annat särskilt skäl är ekonomiskt orimligt att producenten ensam ordnar en heltäckande återanvändning, återvinning och annan avfallshantering.

Statsrådet kan genom sitt beslut ålägga producentsammanslutningar och producenter som verkar inom ett visst produktområde att samarbeta, om det är nödvändigt för att undanröja eller förhindra uppkomsten av sådana parallella återanvändnings- och återvinningssystem som orsakar uppenbar olägenhet för systemens allmänna funktion eller möjligheten för den sista innehavaren av en produkt att få lämna en kasserad produkt till återanvändning, återvinning eller annan avfallshantering.

Vad som föreskrivs om producentsammanslutningar i 2 och 3 mom. gäller på motsvarande sätt ett sådan annat samarbetsarrangemang för flera producenter som sörjer för återanvändning, återvinning och annan avfallshantering som grundar sig på producentansvar och som när det gäller de aktuella produkterna eller produktgrupperna har en betydande marknadsandel.

18 e §

Andra aktörers skyldigheter

Var och en som säljer, förmedlar, använder, reparerar och utför service på produkter som avses i 18 b § och andra aktörer som påverkar dessa produkters livscykel eller samlar in, demonterar eller fragmenterar produkter som kasseras såsom avfall eller andra pro-

fessionella aktörer som deltar i avfallshanteringen av produkter skall för sin del handla så att producenten kan fullgöra sina skyldigheter enligt detta kapitel eller bestämmelser som utfärdats med stöd av det.

Försäljaren och någon annan distributör av en produkt kan genom förordning av statsrådet förpliktas att ta emot en förpackning eller kasserad produkt när en ny produkt som motsvarar den kasserade produkten köps eller då det är motiverat för att ordna återanvändning eller avfallshantering. Försäljaren och distributören kan komma överens om fullgörandet av denna skyldighet med en tredje part.

Kommunen skall handla så att inte producentens möjlighet att fullgöra skyldigheterna enligt detta kapitel eller bestämmelser som utfärdats med stöd av det äventyras.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om skyldigheterna för de aktörerna som avses i 1 och 2 mom.

18 f §

Skyldigheter och rättigheter för den sista innehavaren av en produkt

Den sista innehavaren av sådana produkter som avses i 18 b § har rätt att kostnadsfritt lämna in en kasserad produkt till ett återanvändnings-, återvinnings- och avfallshanteringssystem som ordnats av producenten såsom det bestäms närmare genom förordning av statsrådet.

Den sista innehavaren av elektriska och elektroniska produkter som använts någon annanstans än i hushåll kan genom förordning av statsrådet förpliktas att delta i kostnaderna för återanvändning, återvinning och annan avfallshantering av kasserade produkter eller att ingå överenskommelse om detta med producenten.

18 g §

Specialbestämmelser för vissa produktgrupper

Vad som i denna lag föreskrivs om sådan återanvändning, återvinning och annan av-

fallshantering som grundar sig på producentansvar och om producenten gäller på motsvarande sätt de återvinningssystem för detaljhandelsförpackningar som avses i 4 § lagen om läskedrycksaccis (1474/1994) och 7 § lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker (1471/1994) samt de som tillverkar, förpackar och importerar produkter som avses i de nämnda lagarna.

Den sista innehavaren av ett sådant fordon som enligt 3 § 1 mom. 1 punkt skall anses vara avfall (*skrotfordon*) skall lämna skrotfordonet till en sådan insamlare eller förbehandlare som hör till ett producentansvarssystem. Ett behörigt skrotningsintyg måste då ges till den sista innehavaren av fordonet för att fordonet skall kunna slutligt avföras från Fordonsförvaltningscentralens fordontrafikrekister. Närmare bestämmelser om avförande från register utfärdas genom en förordning av statsrådet och om avgiften för prestation genom förordning av kommunikationsministeriet.

Producenter av elektriska och elektroniska produkter skall lämna en garanti, t.ex. en återvinningsförsäkring eller ett spärrat bankkonto, eller höra till ett behörigt finansieringssystem för att bevisa att finansieringen av den framtida avfallshanteringen av hushållsapparater och som släpps ut på marknaden efter den 13 augusti 2005 är säkerställd.

18 h §

Bemyndigande att utfärda förordning om producentansvar

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdats om

1) kvantitativa mål och skyldigheter beträffande återanvändning, materialåtervinning och återvinning av kasserade produkter och det avfall som de ger upphov till samt om tidsfrister för när målen skall uppnås och skyldigheter fullgöras och så att målen och villkoren kan vara specifika för enskilda material, produkter eller produktgrupper,

2) åtgärder som behövs för att förhindra att hälsan eller miljön orsakas fara eller skada,

3) lämnande av sådan information till myndigheterna om produkter samt återan-

vändning, materialåtervinning, återvinning eller annan avfallshantering av dem som behövs för att verkställigheten av denna lag och bestämmelser om producentansvar som utfärdats med stöd av lagen skall kunna övervakas.

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdats om behövliga undantag för små ekonomiska aktörer.

Genom förordning av statsrådet kan dessutom för genomförande av Europeiska gemenskapens rättsakter om producentansvar utfärdas bestämmelser om

1) producentens skyldighet att märka produkter och vid behov ge behövliga uppgifter och instruktioner om hur produkten skall demonteras och dess delar återvinnas,

2) insamling, märkning, sortering, lagring, förvaring, transport, vidareförmedling, återanvändning, återvinning, behandling och annan avfallshantering av kasserade produkter och om de tekniska kraven på dessa,

3) tillämpningen av bestämmelserna om producentansvar, ifall produkterna skaffas från utlandet eller förs ut ur landet genom elektronisk handel eller någon annan distansförsäljning,

Vad som föreskrivs i 1 - 3 mom. gäller på motsvarande sätt även sådana pantbaserade återvinningssystem som avses i 4 § lagen om läskedrycksaccis och 7 § lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker.

27 §

Avfallsinnehavarens kostnadsansvar

Avfallsinnehavaren eller föregående innehavare svarar för de kostnader som föranleds av avfallet, om inte något annat följer av 3 a kap. i fråga om producentansvar.

30 §

Bestämmande av kommunal avfallsavgift

En taxa som i detalj utvisar grunderna för bestämmande av avfallsavgiften skall antas av kommunen. Taxan skall vara sådan att avfallsavgiften motsvarar den servicenivå som

tillhandahålls och uppmuntrar till en minskning av avfallets mängd och skadlighet samt till återvinning av avfall. Avfallsavgiftens bestäms och debiteras av en myndighet som utses av kommunen.

Om avfallsavgiften enligt taxan måste anses oskäligt stor eller liten, kan avgiften bestämmas så att den avviker från taxan eller avgiften efterskänkas i synnerhet med beaktande av avfallets mängd, servicenivån på den ordnade avfallshanteringen och sådan egen återvinning av avfall som avses i 11 §.

36 §

Riksomfattande myndigheter

Birkalands miljöcentral övervakar i egenkap av riksomfattande myndighet efterlevanden av de bestämmelser om producenter, producentsammanslutningar och producentansvar som utfärdas i denna lag och med stöd av den.

49 §

Anmälan om verksamhet till avfallsregistret

Anmälan enligt 70 § skall göras till den regionala miljöcentralen för godkännande för anteckning i avfallsregistret om

- 1) yrkesmässig insamling och transport av avfall,
- 2) verksamhet som säljare eller förmedlare av avfall, om avsikten är återvinning eller behandling av avfallet utanför Finland.

50 b §

Anmälan till producentregistret

Varje producent som avses i 18 b § skall göra en anmälan till Birkalands miljöcentral för anteckning i producentregistret. Varje producentsammanslutning skall göra en anmälan för godkännande för anteckning i producentregistret, varvid en producent som omfattas av sammanslutningen inte särskilt be-

höver göra anmälan. Birkalands miljöcentral skall också underrättas om väsentliga förändringar i verksamheten och om upphörande av verksamheten samt om förändringar som gäller producentsammanslutningar. Anmälan om verksamhet till avfallsregistrets medlemmar och avtalsparter.

Anmälan skall innehålla tillräckliga uppgifter och utredningar om producenten och verksamheten samt om återanvändning, återvinning och annan avfallshantering av kasserade produkter, på basis av vilka det är möjligt att bedöma om arrangemangen är behövliga. Producenter av elektriska och elektroniska produkter skall visa att garanti har arrangerats enligt 18 g § 3 mom. I en producent-sammanslutnings anmälan skall dessutom lämnas behövliga uppgifter om avtal och regler på basis av vilka det är möjligt att bedöma om verksamheten uppfyller kraven i 18 d § 2 mom. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om innehållet i anmälan.

I producentregistret antecknas också miljöministeriets beslut om godkännande av återvinningssystem för detaljhandelsförpackningar med stöd av 4 § lagen om läskedrycksaccis och 7 § lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker.

50 c §

Anteckning i producentregistret och godkännande för anteckning i producentregistret

Birkalands miljöcentral antecknar producenter i producentregistret. Producenter av elektriska och elektroniska produkter kan inte antecknas i registret om de inte visar att garanti har arrangerats enligt 18 g § 3 mom.

En producentsammanslutning godkänns för anteckning i producentregistret, om det på basis av de utredningar som fogats till anmälan eller på annat sätt visas att

- 1) verksamheten sköts i enlighet med denna lag och bestämmelser som utfärdats med stöd av den,
- 2) det vid återanvändning, återvinning och annan avfallshantering av produkterna och det avfall de ger upphov till beaktas de mål och skyldigheter som föreskrivs i denna lag

eller med stöd av den,

3) producentsammanslutningen med beaktande av verksamhetens omfattning och karaktär är tillräckligt solid för att garantera behöriga avfallshanteringsåtgärder eller på anfordran ställer en tillräcklig garanti.

Med anledning av en producentsammanslutnings anmälan för godkännande för anteckning i producentregistret skall fattas ett beslut. I samband med anteckning i eller godkännande för anteckning i registret kan miljöcentralen meddela da ålägganden som behövs för fullgörandet av skyldigheterna enligt denna lag och bestämmelser som utfärdats med stöd av den och för övervakningen av verksamheten.

52 §

Myndigheternas rätt till information

Tillsynsmyndigheten, miljöministeriet, Finlands miljöcentral och kommunen har rätt att av avfallsinnehavaren eller någon annan som ordnar avfallshantering eller den som är skyldig att snygga upp ett nedskräpat område på begäran få de upplysningar som behövs för tillsynen över att denna lag och bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas eller för skötseln av sina uppgifter. Tillsynsmyndigheten, miljöministeriet och Finlands miljöcentral har också rätt att av den som idkar produktion och den som tillverkar eller importerar en produkt på begäran få de uppgifter om produktionen som behövs för verkställigheten av denna lag och bestämmelser som utfärdats med stöd av den samt om de ämnen som används i produktionen och om de produkter som tillverkas eller importeras liksom även om det avfall som de ger upphov till och om avfallshanteringen. Birkalands miljöcentral och miljöministeriet har rätt att av producenter och producentsammanslutningar på begäran få de för verkställigheten av denna lag och med stöd av den utförda bestämmelser behövliga uppgifterna om tillverkning och import av produkter, återanvändning av produkterna samt återanvändning, återvinning och annan avfallshantering av produkter som kasserats såsom avfall och delar av dem.

57 §

Förbud, begränsningar och andra bestämmelser

Om en producent eller producentsammanslutning som inte har ordnat sådan återanvändning, återvinning och annan avfallshantering som grundar sig på producentansvar på det sätt som förutsätts i denna lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den, kan Birkalands miljöcentral ålägga denna att göra verksamheten lagenlig eller återkalla sitt beslut om godkännande för anteckning av producentsammanslutningen i producentregistret.

60 §

Avfallsförseelse

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1) bryter mot förbud som avses i 5 § 1 mom., 1, 3 eller 4 punkten, 6 § 1 mom. 6 eller 8 punkten, 7 § 4 mom., 17 § 1 mom., 18, 18 h eller 19 §, 40 § 3 mom., 50 §, 57 eller 73 a § eller mot förbud, föreskrifter eller bestämmelser som meddelats med stöd av nämnda lagrum,

2) försummar skyldigheter som avses i 7–9 §, 12 eller 14 §, 15 § 1 mom., 18 c–18 g §, 51 § 3 eller 4 mom., eller

3) genomför en internationell avfallstransport så som avses i artikel 26.1 i avfallstransportförordningen,

skall, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs på något annat ställe i lag, för *avfallsförseelse* dömas till böter.

För avfallsförseelse döms likaså den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot en bestämmelse som meddelats med stöd av 13 § 1 mom. eller försummar de skyldigheter som avses i 11 §, 20 § 1 eller 2 mom., 21, 49 eller 50 b §.

68 §

Avfallsrådgivning

Om avfallshanteringen har ordnats i enlighet med det producentansvar som avses i 3 a kap., skall producenter, producentsammanslutningar och en andra ekonomiska aktörer vid behov i samarbete med kommunen sköta behövlig rådgivning, information och upplysning enligt vad som utförs genom förordning av statsrådet.

70 §

Avfalls- och producentregister

Tillsynsmyndigheterna skall föra ett avfallsregister och ett producentregister över de anmälningar som görs till dem enligt denna lag samt över de beslut som har fattats med anledning av anmälningarna.

71 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som vid utförandet av uppdrag enligt denna lag har tagit del av uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, om en affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskilds personliga förhållanden får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) lämna ut uppgifterna till tillsynsmyndigheten, miljöministeriet och Finlands miljöcentral samt till åklagar-, polis- och tullmyndigheterna för utredning av brott. Sekretessbelagda uppgifter kan dessutom lämnas ut till tull-

myndigheterna för verkställighet av avfallsskattelagen (495/1996) samt 4 § lagen om läskedrycksaccis och 7 § lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Denna lag tillämpas på sådana elektriska och elektroniska produkter som avses i 18 b § 1 mom. 5 punkten från de tidpunkter som bestäms genom förordning av statsrådet.

Statsrådet med stöd av avfallslagen utfärdade beslut om återvinning och behandling av kasserade däck (1246/1995), om förpackningar och förpackningsavfall (962/1997) samt om tillvaratagande och återvinning av returpapper (883/1998) är till de delar de inte strider mot denna lag i kraft tills de har ersatts genom förordningar av statsrådet som utfärdats med stöd av denna lag.

Producenter som avses i 18 b § och producentsammanslutningar som avses i 18 d § skall göra anmälan enligt 50 b § till Birkalands miljöcentral för anteckning eller för godkännande för anteckning i producentregistret inom sex månader från det att denna lag trätt i kraft. Bestämmelser om tidsfristen vad gäller producenter och producentsammanslutningar av elektriska och elektroniska produkter utfärdas genom förordning av statsrådet.

Befrielser enligt 11 § 2 mom. avfallslagen från anslutning till den ordnade avfallstransporten och beslut enligt 14 § i den genom avfallslagen upphävda lagen om avfallshandling (673/1978) om att lämna fastighet utanför den ordnade avfallstransporten upphör att gälla den 1 januari 2006.

2.

Lag**om ändring av 4 § lagen om flyttning av fordon och nedskrotning av skrotfordon**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 28 februari 1975 om flyttning av fordon och nedskrotning av skrotfordon
 (151/1975) 4 § 1 mom. som följer:

4 §

avfallslagen (1072/1993) och med stöd av
den.

I fråga om förbehandling, återvinning eller
 behandling och annan avfallshantering av
 flyttat skrotfordon gäller vad som föreskrivs i

 Denna lag träder i kraft den 200 .

 Helsingfors den 21 november 2003

Republikens President**TARJA HALONEN**

Miljöminister Jan-Erik Enestam

1.

Lag**om ändring av avfallslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i avfallslagen av den 3 december 1993 (1072/1993) 18 § 1 mom. 5 punkten, sådan den lyder i lag 605/1997,

ändras 6 § 1 punkten, 11 och 27 §, 30 § 1 och 2 mom., rubriken för 36 §, 49 § 1 mom., 52 § 1 mom., 60 §, 68 § 2 mom., 70 och 71 §,

av dessa lagrum 49 § 1 mom., 60 och 70 § sådana de lyder i lag 91/2000, 52 § 1 mom. och 68 § 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag 605/1997, och 71 § sådan den lyder i lag 661/1999 samt

fogas till 10 § ett nytt 4 mom., till lagen ett nytt 3 a kap., till 36 §, sådan den lyder i lag 63/1995, ett nytt 3 mom., till lagen nya 50 b och 50 c § samt till 57 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lagen 605/1997, ett nytt 3 mom., som följer:

Gällande lag

6 §

Allmän omsorgsplikt vid avfallshantering

Avfallshanteringen skall ordnas så att följande iakttas:

1) avfallsinnehavaren skall se till att avfallshanteringen ordnas, om inte något annat bestäms med stöd av 18 § 1 mom. 5 punkten, i syfte att förbättra avfallsåtervinningen och avfallshanteringen i övrigt eller förebygga eller bekämpa fara eller skada som avfallet förorsakar,

Förslag

6 §

Allmän omsorgsplikt vid avfallshantering

Avfallshanteringen skall ordnas så att följande iakttas:

1) avfallsinnehavaren skall se till att avfallshanteringen ordnas, om inte något annat bestäms *i detta kapitel eller i 3 a kap.*,

10 §

Ordnad avfallstransport skall planeras och skötas så att den fullgör de allmänna skyldigheterna i 6 § och tryggar en tillräcklig servicenivå för avfallsinnehavarna. Har avfallstransport inte ordnats fastighetsvis, skall kommunen se till att insamlingsplatserna skäligen kan nås.

11 §

Anslutning till ordnad avfallstransport

En avfallsinnehavare skall ansluta sig till avfallstransport som ordnas inom området.

Kommunen kan dock besluta att anslutning till ordnad avfallstransport inte krävs, om avfallsmängden är exceptionellt liten och avfallsinnehavaren själv ordnar avfallshanteringen.

18 §

Statsrådets allmänna föreskrifter om verkställigheten av stadgandena om anordnande av avfallshantering

Statsrådet kan för verkställigheten av stadgandena i detta kapitel meddela allmänna föreskrifter om

5) skyldighet för den som tillverkar, importerar, introducerar på marknaden, förmedlar, säljer, överlåter, förpackar eller använder en produkt eller för en av dessa bildad sammanslutning som har rättslig handlingsförmåga (producentsammanslutning) att antingen helt eller delvis sörja för anordnandet av avfallshanteringen eller svara för de kostnader som den förorsakar samt rättighet eller skyldighet för avfallsproducenten, fastighetsinnehavaren eller en annan avfallsinnehavare att föra avfallet till avfallshantering som anordnas på detta sätt eller på annat sätt delta i hanteringen, samt om

11 §

Anslutning till ordnad avfallstransport

En avfallsinnehavare skall ansluta sig till avfallstransport som ordnas inom området. *Avfallsinnehavaren skall föra avfallet till ett sopkärl eller en insamlingsplats som hör till den ordnade avfallstransporten, med undantag för avfall som avfallsinnehavaren i enlighet med denna lag och bestämmelser som utfärdats med stöd av den samt de kommunala avfallshanteringsbestämmelserna återvinner eller behandlar själv.*

18 §

Statsrådets allmänna föreskrifter om verkställigheten av stadgandena om anordnande av avfallshantering

Statsrådet kan för verkställigheten av stadgandena i detta kapitel meddela allmänna föreskrifter om

3 a kap.

Producentansvar

18 a §

Syftet med producentansvaret

Med producentansvar avses skyldigheten för en producent som avses i 18 b § att se till att det ordnas återanvändning av de produkter producenten släpper ut på marknaden samt återanvändning eller återvinning och annan avfallshantering av de kasserade produkterna och avfallet från dem, samt att sörja för de kostnader som detta orsakar.

Syftet med producentansvaret är att

- 1) effektivera återanvändningen av produkter,*
- 2) effektivera ordnandet av återanvändning, återvinning och annan avfallshantering av en produkt som kasseras såsom avfall eller en del av den,*
- 3) minska mängden avfall som deponeras på avstjälningsplatser och dess skadlighet samt den fara eller skada som orsakas av avfall.*

18 b §

Produkter och producenter som omfattas av producentansvaret

Följande produkter och producenter omfattas av producentansvar:

- 1) däck till motordrivna och andra fordon och redskap, beträffande vilka producenten anses vara den som yrkesmässigt tillverkar eller importerar däck eller däckförsedda fordon eller redskap eller den som yrkesmässigt regummerar däck,*
- 2) tidningar, tidskrifter, kontorspapper och andra liknande pappersprodukter, beträffande vilka producenten anses vara den som yrkesmässigt tillverkar och importerar papper som används för tillverkning av tryckpapper och andra pappersprodukter,*
- 3) förpackningar beträffande vilka producenten anses vara den som yrkesmässigt förpackar produkter eller den som yrkes-*

mässigt importerar förpackade produkter,

4) personbilar, paketbilar och andra liknande fordon, beträffande vilka producenten anses vara den som tillverkar eller yrkesmässigt importerar fordon eller yrkesmässigt förmedlar fordon som förs in i landet i den inhemska användarens namn,

5) elektriska och elektroniska produkter, beträffande vilka producenten anses vara den som tillverkar och importerar elektriska och elektroniska produkter och sådana försäljare som säljer produkter under eget varumärke.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om vilka de produkter som avses i 1 mom. är.

18 c §

Producentens ansvar för återanvändning, återvinning och annan avfallshantering

Producenten är skyldig att främja återanvändningen av produkter som avses i 18 b § och att ordna återanvändning, återvinning och annan avfallshantering av sådana produkter och delar av produkter som kasserats såsom avfall samt att svara för kostnaderna för detta. Genom förordning av statsrådet kan bestämmas att producentansvaret för förpackningar är partiellt, om de föreskrivna kraven och målen för återanvändning och återvinning kan uppnås på något annat sätt.

Producentens skyldighet kan gälla de produkter som producenten själv släpper ut på marknaden eller en sådan andel av alla motsvarande produkter som släppts ut på marknaden som är skälig med hänsyn till den mängd produkter eller deras marknadsandel, oberoende av tidpunkten för när produkterna släpptes ut på marknaden.

Producenten skall se till att den sista innehavaren av sådana produkter som avses i 18 b § i hela landet har en skälig möjlighet att överlämna en kasserad produkt till återanvändning, återvinning eller annan avfallshantering.

Vid återanvändning, återvinning och annan avfallshantering som grundar sig på producentansvar skall i tillämpliga delar iakttas vad som bestäms om allmän om-

sorgsplikt i 4 § och 6 § 2–11 punkten, om avfallstransport i 9 § och om överlämnande av avfall och mottagarens skyldighet i 15 §.

Genom förordning av statsrådet bestäms produktvis närmare om producentens skyldigheter.

18 d §

Producentsammanslutning och producenternas övriga samarbete

Producenten kan fullgöra sina skyldigheter enligt 18 c § och andra skyldigheter enligt denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den i samarbete med andra producenter och aktörer genom att bilda en sammanslutning eller stiftelse som har rättskapacitet (producentsammanslutning), genom att ansluta sig till en befintlig producentsammanslutning eller genom att ingå avtal därom med en befintlig producentsammanslutning. Om producenten har anslutit sig till en producentsammanslutning eller ingått avtal med den, överförs producentansvaret från producenten på producentsammanslutningen, då en anmälan om producentsammanslutningen, anslutningen eller avtalet i enlighet med 50 c § har godkänts för anteckning i eller antecknats i producentregistret.

I en producentsammanslutning skall skyldigheterna fördelas rättvist mellan producenterna och eventuella andra aktörer med avseende på verksamhetens beskaffenhet och omfattning och på så sätt att det inte uppstår handelshinder och snedvridning av konkurrensen. Producentsammanslutningen skall på samma villkor som gäller för producenter som redan hör till sammanslutningen anta en ny producent som delägare, medlem eller i avtalsförhållande, om det på grund av en obetydlig marknad eller av något annat särskilt skäl är ekonomiskt orimligt att producenten ensam ordnar en heltäckande återanvändning, återvinning och annan avfallshantering.

Statsrådet kan genom sitt beslut ålägga producentsammanslutningar och producenter som verkar inom ett visst produktområde att samarbeta, om det är nödvändigt för att undanröja eller förhindra uppkomsten

av sådana parallella återanvändnings- och återvinningssystem som orsakar uppenbar olägenhet för systemens allmänna funktion eller möjligheten för den sista innehavaren av en produkt att få lämna en kasserad produkt till återanvändning, återvinning eller annan avfallshantering.

Vad som föreskrivs om producentsammanslutningar i 2 och 3 mom. gäller på motsvarande sätt ett sådan annat samarbetsarrangemang för flera producenter som sörjer för återanvändning, återvinning och annan avfallshantering som grundar sig på producentansvar och som när det gäller de aktuella produkterna eller produktgrupperna har en betydande marknadsandel.

18 e §

Andra aktörers skyldigheter

Var och en som säljer, förmedlar, använder, reparerar och utför service på produkter som avses i 18 b § och andra aktörer som påverkar dessa produkters livscykel eller samlar in, demonterar eller fragmenterar produkter som kasseras såsom avfall eller andra professionella aktörer som deltar i avfallshanteringen av produkter skall för sin del handla så att producenten kan fullgöra sina skyldigheter enligt detta kapitel eller bestämmelser som utfärdats med stöd av det.

Försäljaren och någon annan distributör av en produkt kan genom förordning av statsrådet förpliktas att ta emot en förpackning eller kasserad produkt när en ny produkt som motsvarar den kasserade produkten köps eller då det är motiverat för att ordna återanvändning eller avfallshantering. Försäljaren och distributören kan komma överens om fullgörandet av denna skyldighet med en tredje part.

Kommunen skall handla så att inte producentens möjlighet att fullgöra skyldigheterna enligt detta kapitel eller bestämmelser som utfärdats med stöd av det äventyras.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om skyldigheterna för de aktörerna som avses i 1 och 2 mom.

18 f §

Skyldigheter och rättigheter för den sista innehavaren av en produkt

Den sista innehavaren av sådana produkter som avses i 18 b § har rätt att kostnadsfritt lämna in en kasserad produkt till ett återanvändnings-, återvinnings- och avfallshanteringsystem som ordnats av producenten såsom det bestäms närmare genom förordning av statsrådet.

Den sista innehavaren av elektriska och elektroniska produkter som använts någon annanstans än i hushåll kan genom förordning av statsrådet förpliktas att delta i kostnaderna för återanvändning, återvinning och annan avfallshantering av kasserade produkter eller att ingå överenskommelse om detta med producenten.

18 g §

Specialbestämmelser för vissa produktgrupper

Vad som i denna lag föreskrivs om sådan återanvändning, återvinning och annan avfallshantering som grundar sig på producentansvar och om producenten gäller på motsvarande sätt de återvinningssystem för detaljhandelsförpackningar som avses i 4 § lagen om läskedrycksaccis (1474/1994) och 7 § lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker (1471/1994) samt de som tillverkar, förpackar och importerar produkter som avses i de nämnda lagarna.

Den sista innehavaren av ett sådant fordon som enligt 3 § 1 mom. 1 punkt skall anses vara avfall (skrotfordon) skall lämna skrotfordonet till en sådan insamlare eller förbehandlare som hör till ett producentansvarssystem. Ett behörigt skrotningsintyg måste då ges till den sista innehavaren av fordonet för att fordonet skall kunna slutligt avföras från Fordonsförvaltningscentralens fordontrafikregister. Närmare bestämmelser om avförande från register utfärdas genom en förordning av statsrådet och om avgiften för prestation genom förordning av

kommunikationsministeriet.

Producenter av elektriska och elektroniska produkter skall lämna en garanti, t.ex. en återvinningsförsäkring eller ett spärrat bankkonto, eller höra till ett behörigt finansieringssystem för att bevisa att finansieringen av den framtida avfallshanteringen av hushållsapparater och som släpps ut på marknaden efter den 13 augusti 2005 är säkerställt.

18 h §

Bemyndigande att utfärda förordning om producentansvar

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdats om

1) kvantitativa mål och skyldigheter beträffande återanvändning, materialåtervinning och återvinning av kasserade produkter och det avfall som de ger upphov till samt om tidsfrister för när målen skall uppnås och skyldigheter fullgöras och så att målen och villkoren kan vara specifika för enskilda material, produkter eller produktgrupper,

2) åtgärder som behövs för att förhindra att hälsan eller miljön orsakas fara eller skada,

3) lämnande av sådan information till myndigheterna om produkter samt återanvändning, materialåtervinning, återvinning eller annan avfallshandling av dem som behövs för att verkställigheten av denna lag och bestämmelser om producentansvar som utfärdats med stöd av lagen skall kunna övervakas.

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdats om behövliga undantag för små ekonomiska aktörer.

Genom förordning av statsrådet kan dessutom för genomförande av Europeiska gemenskapens rättsakter om producentansvar utfärdas bestämmelser om

1) producentens skyldighet att märka produkter och vid behov ge behövliga uppgifter och instruktioner om hur produkten skall demonteras och dess delar återvinnas,

2) insamling, märkning, sortering, lagring, förvaring, transport, vidareförmedling, återanvändning, återvinning, behand-

ling och annan avfallshantering av kasserade produkter och om de tekniska kraven på dessa,

3) tillämpningen av bestämmelserna om producentansvar, ifall produkterna skaffas från utlandet eller förs ut ur landet genom elektronisk handel eller någon annan distansförsäljning,

Vad som föreskrivs i 1 - 3 mom. gäller på motsvarande sätt även sådana pantbaserade återvinningssystem som avses i 4 § lagen om läskedrycksaccis och 7 § lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker.

27 §

Avfallsinnehavarens kostnadsansvar

Avfallsinnehavaren eller föregående innehavare svarar för de kostnader som föranleds av avfallet, om inte något annat bestäms med stöd av 18 § 1 mom. 5 punkten.

30 §

Bestämmande av kommunal avfallsavgift

En taxa som i detalj utvisar grunderna för bestämmande av avfallsavgiften skall antas av kommunen. Taxan skall antas så att avfallsavgiften uppmuntrar till en minskning av avfallets mängd och skadlighet samt till återvinning av avfall.

Om avfallsavgiften enligt taxan måste anses oskäligt stor eller liten, kan avgiften bestämmas så att den avviker från taxan.

27 §

Avfallsinnehavarens kostnadsansvar

Avfallsinnehavaren eller föregående innehavare svarar för de kostnader som föranleds av avfallet, om inte något annat följer av 3 a kap. i fråga om producentansvar.

30 §

Bestämmande av kommunal avfallsavgift

En taxa som i detalj utvisar grunderna för bestämmande av avfallsavgiften skall antas av kommunen. Taxan skall vara sådan att avfallsavgiften motsvarar den servicenivå som tillhandahålls och uppmuntrar till en minskning av avfallets mängd och skadlighet samt till återvinning av avfall. Avfallsavgiftens bestäms och debiteras av en myndighet som utses av kommunen.

Om avfallsavgiften enligt taxan måste anses oskäligt stor eller liten, kan avgiften bestämmas så att den avviker från taxan eller avgiften efterskänkas i synnerhet med beaktande av avfallets mängd, servicenivån på den ordnade avfallshanteringen och sådan egen återvinning av avfall som avses i 11 §.

36 §

Centralförvaltning

36 §

Riksomfattande myndigheter

*Birkalands miljöcentral övervakar i egen-
skap av riksomfattande myndighet efterle-
vanden av de bestämmelser om producen-
ter, producentsammanslutningar och pro-
ducentansvar som utfärdas i denna lag och
med stöd av den.*

49 §

Anmälan om verksamhet till avfallsregistret

Anmälan enligt 70 § skall göras till den regionala miljöcentralen för godkännande för anteckning i avfallsregistret om

- 1) yrkesmässig insamling och transport av avfall,
- 2) verksamhet som säljare eller förmedlare av avfall, om avsikten är återvinning eller behandling av avfallet utanför Finland,
- 3) *producentsammanslutningar.*

49 §

Anmälan om verksamhet till avfallsregistret

Anmälan enligt 70 § skall göras till den regionala miljöcentralen för godkännande för anteckning i avfallsregistret om

- 1) yrkesmässig insamling och transport av avfall,
- 2) verksamhet som säljare eller förmedlare av avfall, om avsikten är återvinning eller behandling av avfallet utanför Finland.

50 b §

Anmälan till producentregistret

Varje producent som avses i 18 b § skall göra en anmälan till Birkalands miljöcentral för anteckning i producentregistret. Varje producentsammanslutning skall göra en anmälan för godkännande för anteckning i producentregistret, varvid en producent som omfattas av sammanslutningen inte särskilt behöver göra anmälan. Birkalands miljöcentral skall också underrättas om väsentliga förändringar i verksamheten och om upphörande av verksamheten samt om förändringar som gäller producent-sammanslutningar. Anmälan om verksamhet till avfallsregistrets medlemmar och avtalsparter.

Anmälan skall innehålla tillräckliga upp-

gifter och utredningar om producenten och verksamheten samt om återanvändning, återvinning och annan avfallshantering av kasserade produkter, på basis av vilka det är möjligt att bedöma om arrangemangen är behöriga. Producenter av elektriska och elektroniska produkter skall visa att garanti har arrangerats enligt 18 g § 3 mom. I en producentsammanslutnings anmälan skall dessutom lämnas behövliga uppgifter om avtal och regler på basis av vilka det är möjligt att bedöma om verksamheten uppfyller kraven i 18 d § 2 mom. Genom förordning av statsrådet utföras närmare bestämmelser om innehållet i anmälan.

I producentregistret antecknas också miljöministeriets beslut om godkännande av återvinningssystem för detaljhandelsförpackningar med stöd av 4 § lagen om läskedrycksaccis och 7 § lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker.

50 c §

Anteckning i producentregistret och godkännande för anteckning i producentregistret

Birkalands miljöcentral antecknar producenter i producentregistret. Producenter av elektriska och elektroniska produkter kan inte antecknas i registret om de inte visar att garanti har arrangerats enligt 18 g § 3 mom.

En producentsammanslutning godkänns för anteckning i producentregistret, om det på basis av de utredningar som fogats till anmälan eller på annat sätt visas att

1) verksamheten sköts i enlighet med denna lag och bestämmelser som utfärdats med stöd av den,

2) det vid återanvändning, återvinning och annan avfallshantering av produkterna och det avfall de ger upphov till beaktas de mål och skyldigheter som föreskrivs i denna lag eller med stöd av den,

3) producentsammanslutningen med beaktande av verksamhetens omfattning och karaktär är tillräckligt solid för att garantera behöriga avfallshanteringsåtgärder eller på anfordran ställer en tillräcklig garanti.

Med anledning av en producentsam-

manslutnings anmälan för godkännande för anteckning i producentregistret skall fattas ett beslut. I samband med anteckning i eller godkännande för anteckning i registret kan miljöcentralen meddela da ålägganden som behövs för fullgörandet av skyldigheterna enligt denna lag och bestämmelser som utfärdats med stöd av den och för övervakningen av verksamheten.

52 §

Myndigheternas rätt till information

Tillsynsmyndigheten, miljöministeriet, Finlands miljöcentral och kommunen har rätt att av avfallsinnehavaren eller någon annan som ordnar avfallshantering eller den som är skyldig att snygga upp ett nedskräpat område på begäran få de upplysningar som behövs för tillsynen över att denna lag och bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas eller för skötseln av sina uppgifter. Tillsynsmyndigheten, miljöministeriet och Finlands miljöcentral har också rätt att av den som idkar produktion och den som tillverkar eller importerar en produkt på begäran få de uppgifter om produktionen som behövs för verkställigheten av denna lag och bestämmelser som utfärdats med stöd av den samt om de ämnen som används i produktionen och om de produkter som tillverkas eller importeras liksom även om det avfall som de ger upphov till och om avfallshanteringen.

52 §

Myndigheternas rätt till information

Tillsynsmyndigheten, miljöministeriet, Finlands miljöcentral och kommunen har rätt att av avfallsinnehavaren eller någon annan som ordnar avfallshantering eller den som är skyldig att snygga upp ett nedskräpat område på begäran få de upplysningar som behövs för tillsynen över att denna lag och bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas eller för skötseln av sina uppgifter. Tillsynsmyndigheten, miljöministeriet och Finlands miljöcentral har också rätt att av den som idkar produktion och den som tillverkar eller importerar en produkt på begäran få de uppgifter om produktionen som behövs för verkställigheten av denna lag och bestämmelser som utfärdats med stöd av den samt om de ämnen som används i produktionen och om de produkter som tillverkas eller importeras liksom även om det avfall som de ger upphov till och om avfallshanteringen. *Birkalands miljöcentral och miljöministeriet har rätt att av producenter och producentsammanslutningar på begäran få de för verkställigheten av denna lag och med stöd av den utförda bestämmelser behövliga uppgifterna om tillverkning och import av produkter, återanvändning av produkterna samt återanvändning, återvinning och annan avfallshantering av produkter som kasserats såsom avfall och delar av dem.*

57 §

Förbud, begränsningar och andra bestämmelse

Om en producent eller producentsammanslutning som inte har ordnat sådan återanvändning, återvinning och annan avfallshandling som grundar sig på producentansvar på det sätt som förutsätts i denna lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den, kan Birkalands miljöcentral ålägga denna att göra verksamheten lagenlig eller återkalla sitt beslut om godkännande för anteckning av producent-sammanslutningen i producentregistret.

60 §

Avfallsförseelse

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1) bryter mot förbud som avses i 5 § 1 mom. 1, 3 eller 4 punkten, 6 § 1 mom. 6 eller 8 punkten, 7 § 4 mom., 17 § 1 mom., 18 eller 19 §, 22 § 1 mom., 40 § 3 mom., 50 §, 55 § 2 eller 3 mom., 57 eller 73 a § eller mot förbud, föreskrifter eller bestämmelser som meddelats med stöd av nämnda lagrum,

2) försummar skyldigheter som avses i 7–9 §, 12 eller 14 §, 15 § 1 mom., 22 § 2 eller 3 mom., 51 § 3 eller 4 mom., eller

3) genomför en internationell avfalls-transport så som avses i artikel 26.1 i avfallstransportförordningen,

skall, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs på något annat ställe i lag, för *avfallsförseelse* dömas till böter.

För avfallsförseelse döms likaså den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot en bestämmelse som meddelats med stöd av 13 § 1 mom. eller försummar de skyldigheter som avses i 11 § 1 mom., 20 § 1 eller 2 mom., 21 eller 49 §.

60 §

Avfallsförseelse

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1) bryter mot förbud som avses i 5 § 1 mom., 1, 3 eller 4 punkten, 6 § 1 mom. 6 eller 8 punkten, 7 § 4 mom., 17 § 1 mom., 18, 18 h eller 19 §, 40 § 3 mom., 50 §, 57 eller 73 a § eller mot förbud, föreskrifter eller bestämmelser som meddelats med stöd av nämnda lagrum,

2) försummar skyldigheter som avses i 7–9 §, 12 eller 14 §, 15 § 1 mom., 18 c–18 g §, 51 § 3 eller 4 mom., eller

3) genomför en internationell avfalls-transport så som avses i artikel 26.1 i avfallstransportförordningen,

skall, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs på något annat ställe i lag, för *avfallsförseelse* dömas till böter.

För avfallsförseelse döms likaså den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot en bestämmelse som meddelats med stöd av 13 § 1 mom. eller försummar de skyldigheter som avses i 11 §, 20 § 1 eller 2 mom., 21, 49 eller 50 b §.

68 §

Avfallsrådgivning

Om avfallshanteringen med stöd av 18 § 1 mom. 5 punkten åläggs den som tillverkar, importerar, introducerar på marknaden, förmedlar, säljer, överlåter, förpackar eller använder en produkt eller en producent-sammanslutning, skall också dessa och vid behov även andra avfallshanteringsskyldiga vid behov i samarbete med kommunen sköta den rådgivning, information och upplysning som behövs för verkställigheten av statsrådets beslut på det sätt som statsrådet föreskriver genom sitt beslut.

70 §

Avfallsregister

Tillsynsmyndigheterna skall föra ett register (*avfallsregister*) över de anmälningar som görs till dem enligt denna lag samt över de beslut som har fattats med anledning av anmälningarna.

71 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som vid utförandet av uppdrag enligt denna lag har tagit del av uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, om en affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskilds personliga förhållanden får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) lämna ut uppgifterna till tillsynsmyndigheten, miljöministeriet och Finlands miljöcentral samt till åklagar-, polis- och tullmyndigheterna för utredning av brott.

Om avfallshanteringen *har ordnats i offentlighet med det producentansvar som avses i 3 a kap., skall producenter, producentsammanslutningar och en andra ekonomiska aktörer* vid behov i samarbete med kommunen sköta behövlig rådgivning, information och upplysning *enligt vad som utföras genom förordning av statsrådet.*

70 §

Avfalls- och producentregister

Tillsynsmyndigheterna skall föra ett *avfallsregister och ett producentregister* över de anmälningar som görs till dem enligt denna lag samt över de beslut som har fattats med anledning av anmälningarna.

71 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som vid utförandet av uppdrag enligt denna lag har tagit del av uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, om en affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskilds personliga förhållanden får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) lämna ut uppgifterna till tillsynsmyndigheten, miljöministeriet och Finlands miljöcentral samt till åklagar-, polis- och tullmyndigheterna för utredning av brott. *Sekretessbelagda uppgifter kan dessutom lämnas ut till tullmyndigheterna för verkställighet av avfallsskattelagen (495/1996) samt 4 § lagen om läskedrycksaccis och 7 § lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker.*

Denna lag träder i kraft den 200.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Denna lag tillämpas på sådana elektriska och elektroniska produkter som avses i 18 b § 1 mom. 5 punkten från de tidpunkter som bestäms genom förordning av statsrådet.

Statsrådet med stöd av avfallslagen utfärdade beslut om återvinning och behandling av kasserade däck (1246/1995), om förpackningar och förpackningsavfall (962/1997) samt om tillvaratagande och återvinning av returpapper (883/1998) är till de delar de inte strider mot denna lag i kraft tills de har ersatts genom förordningar av statsrådet som utfärdats med stöd av denna lag.

Producenter som avses i 18 b § och producentsammanslutningar som avses i 18 d § skall göra anmälan enligt 50 b § till Birka-lands miljöcentral för anteckning eller för godkännande för anteckning i producentregistret inom sex månader från det att denna lag trätt i kraft. Bestämmelser om tidsfristen vad gäller producenter och producentsammanslutningar av elektriska och elektroniska produkter utfärdas genom förordning av statsrådet.

Befrielser enligt 11 § 2 mom. avfallslagen från anslutning till den ordnade avfallstransporten och beslut enligt 14 § i den genom avfallslagen upphävda lagen om avfallshantering (673/1978) om att lämna fastighet utanför den ordnade avfallstransporten upphör att gälla den 1 januari 2006.

2.**Lag****om ändring av 4 § lagen om flyttning av fordon och nedskrotning av skrotfordon**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen den 28 februari 1975 om flyttning av fordon och nedskrotning av skrotfordon (151/1975) 4 § 1 mom. som följer:

Gällande lag

4 §

Kommunen sörjer för att flyttat skrotfordon isärtages eller på annat sätt nedskrotas.

Förslag

4 §

I fråga om förbehandling, återvinning eller behandling och annan avfallshantering av flyttat skrotfordon gäller vad som föreskrivs i avfallslagen (1072/1993) och med stöd av den.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Statsrådets förordning

om skrotfordon

I enlighet med statsrådets beslut, fattat på föredragning från miljöministeriet, föreskrivs med stöd av 52 § avfallslagen av den 3 december 1993 (1072/1993) samt miljövårdslagen av den 4 december 2000 (86/2000):

1 §

Syfte

Syftet med denna förordning är att främja en minskning av mängden avfall från fordon och förebyggandet av de olägenheter för miljön som avfallet föranleder, främja återvinningen av skrotfordon och återanvändningen av deras komponenter samt förbättra miljöskyddet när det gäller lagringen och hanteringen av avfall från skrotfordon.

2 §

Tillämpningsområde

Denna förordning tillämpas på fordon och skrotfordon, deras komponenter och ämnen som härstammar från dem.

På trehjuliga fordon tillämpas endast 7, 8, 11, 12 och 13 § i denna förordning.

På specialfordon tillämpas inte 6 § i denna förordning.

Om producenten tillverkar och importerar endast fordon som är tillverkade i små serier enligt artikel 8.2 a i det direktiv (70/156/EEG) som avses i 104 § 1 mom. förordningen om fordons konstruktion och utrustning (1256/1992), tillämpas inte 14 § i denna förordning på fordonen.

3 §

Definitioner

I denna förordning avses med

1) *fordon* fordon i kategori M₁ och N₁ enligt

10 § fordonslagen (1090/2002) och med trehjuligt fordon i kategori L_{2e} enligt 11 § och fordon i kategori L_{6e} enligt 13 § samt fordon som hör till motsvarande kategori enligt tidigare bestämmelser och med specialfordon en ambulans enligt 21 § i ovan nämnda lag, en husbil enligt 22 §, en likbil enligt 23 § och ett bepansrat fordon enligt 14 § kommunikationsministeriets förordning om bilars och släpvagnars konstruktion och utrustning (1248/2002),

2) *skrotfordon* fordon som enligt 3 § 1 mom. avfallslagen skall anses vara avfall,

3) *producent* tillverkare eller professionell importör av fordon; en professionell förmedlare som för in fordon i landet i en inhemsk användares namn jämställs med en importör,

4) *ekonomisk aktör* producent och distributör av fordon samt komponenter eller material i fordon, professionell fordonsreparatör och sammanslutning som bedriver trafikförsäkringsverksamhet samt anläggning som samlar in, demonterar, fragmenterar och på annat sätt deltar i behandlingen av skrotfordon,

5) *förebyggande åtgärder*, vars syfte är att minska antalet skrotfordon och mängden ämnen som ingår i dem samt deras skadlighet för miljön,

6) *förbehandling* avlägsnandet av farliga ämnen ur skrotfordon samt demontering och fragmentering av skrotfordon samt andra åtgärder, vars syfte är att effektivera eller underlätta återanvändning, materialåtervinning eller annan återvinning,

7) *återanvändning* användning av en komponent i ett skrotfordon för samma uppgift som den ursprungligen avsågs för,

8) *materialåtervinning* användning av skrotfordon eller deras komponenter som rå-

vara antingen för det ursprungliga ändamålet eller något annat ändamål, med undantag för återvinning av energiinnehållet,

9) *återvinning* i tillämpliga delar sådan verksamhet som avses i bilaga 5 till avfallsförordningen (1390/1993), vars syfte är att ta till vara och använda de ämnen eller den energi som ingår i skrotfordonet,

10) *behandling* i tillämpliga delar sådan verksamhet som avses i bilaga 6 till avfallsförordningen, vars syfte är att oskadliggöra eller slutdeponera skrotfordonet eller en komponent i fordonet,

11) *fragmenteringsanläggning* en anordning som används till att fragmentera skrotfordon och separera de ämnen som ingår i dem,

12) *farliga ämnen* sådana farliga ämnen som avses i kemikalieförordningen (675/1993).

Vad som i denna förordning föreskrivs om producenten gäller på motsvarande sätt en sådan producentsammanslutning som avses i 18 d § avfallslagen och på vilken producenterna har överfört sitt producentansvar.

4 §

Producentansvar

Producenten skall sörja för att insamling av skrotfordon anordnas. Producenten skall sörja för att förbehandling av insamlade skrotfordon samt återanvändning, materialåtervinning och annan återvinning och behandling av komponenter och delar ur skrotfordonen anordnas. Skrotfordon skall samlas in heltäckande i hela landet och regionalt tillräckligt jämlikt.

Producenten svarar för kostnaderna för den avfallshantering av skrotfordon som han ordnat från det att fordonets sista ägare eller innehavare har överlämnat den till en anläggning för insamling eller förbehandling. Ansvarat gäller inte fordon som registrerats någon annanstans än i Finland.

Producentens ansvar för åtgärder enligt 1 mom. och kostnader enligt 2 mom. gäller årligen en lika stor andel av de skrotfordon som uppkommer som producentens andel av de fordon som alla producenter släpper ut på marknaden.

5 §

Andra aktörers skyldigheter

Professionella fordonsreparatörer skall sörja för att de komponenter som kasseras vid fordonsreparationer samlas in, till de delar det är tekniskt möjligt.

En sådan avfallsinnehavare som avses i 3 § svarar för anordnandet av avfallshantering av importerade skrotfordon och deras komponenter samt för kostnaderna för detta.

6 §

Mål för återanvändning, materialåtervinning och återvinning

Producenten skall sörja för att

1) sammanlagt minst 85 procent av skrotfordonen återanvänds eller återvinns före den 1 januari 2006 samt att sammanlagt minst 80 procent återanvänds eller återvinns per år,

2) sammanlagt minst 95 procent av skrotfordonen återanvänds eller återvinns före den 1 januari 2015 samt att sammanlagt minst 85 procent återanvänds eller återvinns per år. Procentvärdena räknas ut på basis av fordons genomsnittliga vikt.

7 §

Skyldighet att lämna fordon till skrotning

Ägaren till ett skrotfordon skall se till att skrotfordonet inom skälig tid lämnas till en sådan godkänd anläggning för förbehandling eller mottagning som avses i 8 § 1 mom.

Den skyldighet som avses i 1 mom. gäller på motsvarande sätt kommunen, då ett sådant skrotfordon som avses i denna förordning har övergått i kommunens ägo med stöd av 8 § lagen om flyttning av fordon och nedskrotning av skrotfordon (151/1975).

8 §

Mottagning av skrotfordon

Skrotfordon får tas emot endast av en förbehandlingsanläggning och en mottagare som med förbehandlingsanläggningen har kommit överens om att skrotfordonet lämnas till en förbehandlingsplats. För förbehandling och lagring skall finnas ett sådant miljötillstånd som avses i 28 § 1 mom. 4 punkten miljöskyddslagen och insamlingsverksamheten skall i enlighet med 49 a § avfallslagen vara införd i avfallsregistret.

En sådan anläggning för förbehandling eller mottagning som avses i 1 mom. skall säkerställa att den som lämnar in ett skrotfordon har rätt att överläta skrotfordonet.

I Finland får avgift inte tas ut hos ägaren för mottagning av registrerat skrotfordon.

Om skrotfordonet inte innehåller väsentliga fordonskomponenter, såsom motor eller kårross eller sådan katalysator som krävs i fordon, eller om skrotfordonet innehåller obehöriga föremål eller obehörigt ämne, har mottagaren av skrotfordonet rätt att hos den som överläter skrotfordonet ta ut en ersättning som anses vara skälig och som täcker den värdesänkning som föranleds av nämnda brister samt de merkostnader som orsakas av föremålen och ämnena. Ersättning får dock inte tas ut hos kommunen i ett sådant fall som avses i 7 § 2 mom.

9 §

Skrotningsintyg

Sådana anläggningar som tar emot eller förbehandlar skrotfordon som avses i 8 § 1 mom. skall avgiftsfritt ge den som överläter ett skrotfordon ett skrotningsintyg samt omedelbart sända information om att fordonet mottagits till Fordonsförvaltningscentralens fordonsregister för att fordonet skall kunna avregistreras på det sätt som föreskrivs i förordningen om registrering av fordon (1598/1995).

Skrotningsintyget skall innehålla följande uppgifter:

1) namn, adress och namnteckningsprov samt register- eller identifikationsnummer för

den inrättning eller det företag som utfärdat intyget,

2) namn och adress till den behöriga myndighet som svarar för de tillstånd som beviljas en inrättning eller ett företag som utfärdat skrotningsintyg,

3) om intyget utfärdas av en producent, försäljare eller insamlingsanläggning på den auktoriserade behandlingsanläggningens vägnar, namn och adress samt register- eller identifikationsnummer för den inrättning eller det företag som utfärdar intyget,

4) dagen då skrotningsintyget utfärdades,

5) fordonets nationalitetsbeteckning och registernummer (som bilaga registreringsbeviset eller ett utlåtande från den inrättning eller det företag som utfärdat intyget om att registreringsbeviset har förstörts),

6) fordonets kategori, märke och modell,

7) fordonets identifikationsnummer (karossens nummer),

8) fordonsinnehavarens eller ägarens namn, adress, nationalitet och namnteckningsprov.

Fordonsförvaltningscentralen skall godkänna ett skrotningsintyg som innehåller motsvarande uppgifter och som utfärdats i någon annan medlemsstat inom Europeiska gemenskapen än i Finland.

10 §

Anordnande av förbehandling, återvinning, behandling och återanvändning

Insamlade skrotfordon skall så snabbt som möjligt flyttas till en godkänd förbehandlingsplats.

Komponenter och ämnen i skrotfordon skall i första hand återanvändas eller återvinnas som material. Om återanvändning eller materialåtervinning inte är möjlig, skall komponenterna och ämnena i mån av möjlighet återvinnas på något annat sätt.

11 §

Minimikrav för lagrings- och förbehandlingsplatser

Vid lagringsplatser för skrotfordon, inklusive tillfällig lagring, skall åtminstone finnas

1) lämpliga områden med ogenomtränglig ytbeläggning utrustade med anordningar för uppsamling av spill samt olje- och fettavskiljare,

2) utrustning för behandling av avlopps- och avrinningsvatten enligt miljöskyddsbestämmelserna.

Vid förbehandlingsplatser skall åtminstone finnas

1) lämpliga områden med ogenomtränglig ytbeläggning utrustade med anordningar för uppsamling av spill samt olje- och fettavskiljare,

2) lämpliga lager för demonterade reservdelar och lager med ogenomtränglig ytbeläggning för reservdelar som innehåller olja,

3) lämpliga behållare för batterier, oljefilter och kondensatorer som innehåller PCB eller PCT; batterisyran kan neutraliseras vid en förbehandlingsplats eller någon annanstans,

4) lämpliga behållare för vätskor från skrotfordon, t.ex. bränsle, motorolja, växellådsolja, transmissionsolja, hydraulolja, kylvätska, frostskyddsmedel, bromsvätska, batterisyra, vätskor från luftkonditioneringssystemet samt för alla andra vätskor i skrotfordon,

5) lämpliga lager för begagnade däck som är skyddade mot brandfara och överdrivet stora lagringsmängder,

6) utrustning för behandling av avlopps- och avrinningsvatten enligt miljöskyddsbestämmelserna.

12 §

Minimikrav för förbehandling

Vid förbehandlingen skall

1) batteriet och bränslebehållare som innehåller kondenserad gas avlägsnas,

2) explosiva komponenter, t.ex. luftkuddar, avlägsnas eller på annat sätt oskadliggörs,

3) bränsle, motorolja, växellådsolja, transmissionsolja, hydraulolja, kylvätskor, frostskyddsmedel, bromsvätska, vätskor från luftkonditioneringssystemet eller andra vätskor i skrotfordonet avlägsnas och insamlas och lagras separat, såvida de inte är nödvändiga för återanvändningen av de berörda komponenterna,

4) alla komponenter som fastställts inne-

hålla kvicksilver avlägsnas i den mån det är möjligt.

Vid förbehandling skall för att främja materialåtervinningen avlägsnas

1) katalysatorer,

2) metallkomponenter som innehåller koppar, aluminium och magnesium, om inte dessa metaller separeras vid fragmenteringen,

3) däck och stora plastkomponenter, t.ex. stötfångare, instrumentbräda, vätskebehållare, om inte dessa material separeras vid fragmenteringen på ett sätt som gör att materialet kan återvinnas effektivt,

4) glas.

Lagring skall ske på ett sådant sätt att skada undviks på komponenter som innehåller vätskor och som separerats vid förbehandlingen och på återvinningsbara komponenter och reservdelar.

13 §

Lagring och förbehandling

Skrotfordon skall demonteras vid förbehandling eller skadliga miljökonsekvenser minskas på något annat motsvarande sätt. Komponenter och ämnen i skrotfordon som har märkts eller på annat sätt gjorts identifierbara på basis av planeringen och tillverkningen av fordonen samt enligt 5 § 2 mom. statsrådets förordning om begränsning av användningen av vissa farliga ämnen i fordon (572/2003) skall avlägsnas. Farliga ämnen och komponenter i skrotfordon skall avlägsnas och sorteras så att det inte förstör det avfall som uppkommer vid fragmentering av skrotfordon. Sådana förbehandlingsåtgärder som avses i 12 § 1 mom. 3 punkten skall vidtas så snart som möjligt.

Komponenter i skrotfordon som lämpar sig för återanvändning skall avlägsnas och demonterade reservdelar lagras så att komponenterna i skrotfordon kan återanvändas, återvinnas som material eller på annat sätt återvinnas.

I ett tillstånd för lagring och förbehandling av skrotfordon skall tas in bestämmelser för beaktandet av skyldigheterna i 11 och 12 § samt 1–2 mom. i denna paragraf.

14 §

Uppföljningsuppgifter

Producenten skall årligen före utgången av juni lämna de uppgifter som är nödvändiga för övervakningen av hur målen i denna förordning uppnås till Birkalands miljöcentral.

15 §

Information och rådgivning

Producenterna skall vid behov i samarbete med andra ekonomiska aktörer sörja för sådan information och rådgivning som gäller verkställigheten av denna förordning. Informationen och rådgivningen skall i synnerhet riktas till fordonsanvändare och ekonomiska aktörer.

Vid information och rådgivning skall man i synnerhet sörja för att alla användare och ägare av fordon får uppgifter om mottagningsplatser för skrotfordon samt skrotningsintyg och det anknytande förfarandet för avregistrering av skrotfordon.

I fråga om fordon skall dessutom publiceras följande uppgifter som tas med i reklam som används vid marknadsföringen av nya fordon och som finns tillgängliga för köparen av ett fordon:

1) om planeringen av fordon och deras komponenter med avseende på möjligheten att återanvända dem, återvinna dem som ma-

terial eller på annat sätt,

2) om lämplig förbehandling med tanke på miljöskyddet beträffande skrotfordon, i synnerhet uppgifter om avlägsnande och demontering av alla vätskor,

3) om utvecklande och optimering av sätten att återanvända, materialåtervinna och på annat sätt återvinna skrotfordon och deras komponenter,

4) om utvecklingen inom återvinning och materialåtervinning för att minska det avfall som skall behandlas och öka materialåtervinningen.

16 §

Utarbetande av berättelse

Birkalands miljöcentral skall regelbundet utarbeta en berättelse för Europeiska gemenskapernas kommission om verkställigheten av denna förordning och av direktivet om uttjänta fordon (2000/53/EG) i Finland.

17 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 200 .
Åtgärder som verkställigheten av förordningen förutsätter får vidtas innan förordningen träder i kraft.

Helsingfors den 200

Miljöminister Jan-Erik Enestam

Överingenjör Hannu Laaksonen